

TĖVISKĖS ŽIBURIAI

Nr. 22 (23)

TORONTO, Ontario, 1950 m. BIRŽELIO mėn. 1 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.

Authorized as Second Class Mail Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Lėdžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada

Liūdnosios sukakties išvakarėse

Gyvendami svetur, grumdamiesi su gyvenimo vargais neįprastose sąlygose, vis dėlto neužmirštame ir niekad neužmiršime, kad nuo savojo krašto ir nuo artimųjų esame atskirti nelemtosios jėgos, varginančios visą žemės pasaulį. Dar labiau mes tai prisimename įvairių sukaktių progomis. Suspausta širdimi išgyvename tas dienas taip, kad niekas pašalinis to niekad nepajęs suprasti. Nes ir mes patys neįsivaizduojame, kaip visa tai gali vykti mūsų amžiuje, kai liūdnosios žmogaus ir tautų teisės, kai iškilmingai skelbiamos laisvės deklaracijos...

O mes jau stovime išvakarėse liūdnos sukakties 10 metų nepriklausomo gyvenimo pradžios ir 9 metų mūsų tautai plačiu mastu pradėto taikyti genocido — tautos išnaikinimo. 1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo okupuota raudonosios armijos, o 1941 m. birželio 14 d. ankstyvą rytą prasidėjo pirmasis didysis nekaltų gyventojų gaudymas ir išvežimas į tolimųjų Sovietų Sąjungos ir kitų koncentracijos lagerius kamščiams ir mirčiai. Šitos planingos deportacijos perėjimo kartoje ir dabartinėje antroje okupacijoje. Žinome taip pat jų daugumos datus, tačiau jų visų minėti ne nespėjome. Minime šios tragedijos tik pirmąjį aktą, prisimindami kartu ir sekančiuosius, numanydami ir būsimuosius.

Visas moderniškasis barbarizmas, iki šiol tik Azijoje žinomas toks nevertinimas žmogaus asmenybės, visos cinikiškos veiksmuose greta kilniųjų šūkių deklaracijų, mums yra puikiai žinomas, nes daugelis mūsų tai patyrė patys, daugelis savo gyvybę ir laisvę pirkę naktį nemigu ir baimę įžengti net į savą pastogę. Kiti, kas patys to nepergyveno, gana smulkiai girdėjo iš pasakojimų sau artimų žmonių arba jaučia tą tragediją iš negausių žinučių, protarpiais vis dėlto prasiveržiančių ir iš anapus geležinės uždangos.

Dėl to tai ir liūdnųjų įvykių minėjimas svarbus ne tik mums patiems, kiek nurodymui mūsų didžiosios skriaudos ir didžiosios mūsų laukų žmonių gėdos tiems, kurie gali džiaugtis patys dar to nepatyrę. Pasaulis bolševikinį slibingą jau pradeda suprasti, jo bodisi ir net bijo. Tačiau jo viso dar nepatyrė. Pasaulis negali susigypsyti su juo tik dėl jo imperializmo. Jei ne tos godžios besotės imperialistinės jo žiaunos, ir gražuosius žmoniškumo šūkius skelbiančiai demokratinių valstybių vadai šypsodami išsipaštinę jo letenas, nuo kurių nuolat varva nekaltų aukų kraujas. Taip, kaip dar neseniai buvo, kada šypsodami išsipaštinę bėrė didžiąjam tironui komplimentus ir sakėsi esą išdidūs turėdami tokį genialų bičiulį. Žinoma, ir tada jie žinojo, su tuo turi reikalo, bet... ne mano klausė, ne mano pupos, kas nam darbo...

Mūsų, kurie patys viską pa-

tyrėm, uždavinys padėti įsisąmoninti laisvojo pasaulio žmogui, kokia pabaisa siūlėta pasauliui ir kur tikroji bolševizmo gresmė. Ir bereikalo koks tremtinys gąsdina paraudonavusį tautietį, kad bolševizmas atimtų jo namus ar kitą turą. To daugelis gal ir neišsigąs, arba bent mano, kad neišsigąs, bet daug esmingesnis dalykas, kad jis sutrypta žmogų, padaro jį vergu ir net žudo vien už tai, kad kur skirta nepaplojo. Kai kas šios pabaisos nepažįstančiųjų mano, kad ten "proletariato" gimos sumala tuos, kurie nepaslenka įsi- jungti į visuomeninio gerbūvio kėlimo vyksmą, kurie nenori išsižadėti ko nors dėl viešojo labo. O milijonai iš jo nasrų išsprūdusių žino, kad sunaikinti tik tie, kurie pasirodo ar atrodo, įtariamai gali būti pavojingi tironui diktatoriui, nuolat ir nuolat liejančiam kraują net iš savo aplinkos.

Tai mūsų liūdnųjų sukaktių minėjimų bei viešų pasirodymų uždavinys ir prasmė. Ne mediacijos ir lenkterinimas, o savame uždarme ratelyje, bet skleidimas tiesos pasauliui. Teisybė, mūsų čia ne tiek daug, o aplinkos masė tokia abejinga, nerūpestinga ir taip užsiėmusi. Mums vieniems sunku daug ką padaryti. Bet neužmirškime, kad čia pat yra atstovai visų šimtų milijonų pavergtųjų. Visiems susidėjus jau susidarytų jėga. O jei ne visiškai visiems, tai nors žymiai gliausi susijungti būtų taip nesunku. Bendra akcija visų pabaltiečių jau išbandyta, nes liūdnųjų su kaktuvų datos visiems tinka. Bet nereikia pamiršti ir ukrainiečių, kurie taip pat birželio mėn. šimtą mini savo tautos didžiosios 1930 m. tragedijos 20 metų sukaktį. Visų bendras pasirodymas ir bendra akcija tikrai galėtų atkreipti ir abejingųjų dėmesį.

Laiko beliko dvi savaitės, o pasirodymų, deja, negirdėti, nors ir Kanadoje jau turime ir centrinių rikiuojančių organų. O jau būtų laikas ne tik žinoti visą programą, bet ir turėti paruoštą propagandinę bei informacinę medžiagą. Gal būtų ji kieno jau ruošinama ar paruošta, bet kol nežinoma, nėra veiksnys, negali būti išpopuliarinta, išnešioti "vaikščiojančių ambasadorių". O juk kiek jų yra! Ir dar tokių entuziastų!

Baugu, kad ir vėl graudenime — buvo galima padaryti, bet liko nepadaryta.

Rasta 150 tremtinių lavonų

Kaip praneša telegramų agentūra AP, Vokietijoje, netoli Stuttgart, rasta apie 150 tremtinių lavonų. Tai yra lavonai ukrainiečių, lenkų ir gudų tremtinių, kuriuos sušaudė rusų repatriacijos komisija, šelmininkavusi šioje Zuffenhauseno stovykloje 1945 metų birželio — rugsėjo mėnesiais. Šį faktą patvirtina keturi tremtiniai, anuo metu gyvenę šioje stovykloje, ir čia dirbę vokiečiai stalties. Pirmieji lavonai rasti 1947 metais.

Sekminių „audra“ Berlyne

Senai pažadėtų komunistų demonstracijų per Sekmines Berlyne pasaulis su įtempimu laukė ir po to, kai vakariečiams pradėjus gatvių karo pratimus, oficialiai buvo pranešta, kad demonstrantai iš rytų sektoriaus nemaną eiti į vakarų sektorius, kaip tai buvo pažadėta pirmuosiuose ir oficialiuose pranešimuose.

Minių organizavimas buvo pradėtas iš anksto. Spaudos agentūros pranešė, kad jau penktadienį iš įvairių Rytų Vokietijos sričių į Berlyną buvo atvežta apie 150.000 jaunuolių. Šeštadienį jau įvyko pirmas konfliktas, kai rytų sektoriaus policija, peržengusi sektoriaus ribą, pagrobė mokytoją Muenz, kurį vakariečių sektoriaus policija bandė atimti, žinoma, taip pat peržengdama sektoriaus sieną ir buvo sutikta šūviais. Tuo pačiu ji neatsakė ir pasitraukė savojo žmogaus neišdavusi. Sužeistų nebuvo.

Nors žygio į vakarų sektorius nesitikėta, bet buvo gerai pasiruota, net šarvuotai išmankstintos, tamsiai mėlynos jų kolonos aiškiai priminė Wehrmachto dalinius.

Kalbėse buvo akcentuojamas sovietų taikingumas ir vakariečių pasirošimui imperialistiniam karui. Berlynas esąs šių imperialistų forpostas. Iš viso paradas priminė įprastus sovietų suorganizuotus paradas, su tais pačiais šūkiais, su tais pačiais plakatais ir tais pačiais ant lazdy iškeltais „šventųjų“ atvaizdais: Stalino, Molotovo, Mao Tse Tungo ir kitų komunistinių kraštų vadų.

Vakariečiai visą laiką buvo pasiruose — laikė paruošties padėtyje 13.000 vokiečių policijos ir 8.000 JAV ir Britų karių, — bet niekur įsiveržimų nebuvo. Apie eiseną ir kryptis vakariečiams visą laiką pranešinėjo ore buvę helikopterai.

Pirmieji sovietų zonos spaudos komentarai skelbia, kad buvę pademonstruotos, taikingos liaudies jėgos ir sąlybė, o vakariečiai mudo, kad iš tolimųjų sričių suvežtami jaunimui labai kritiškai akis perdėlis gyvenimo lygio skirtumas tarp rytų ir vakarų sektorių, nustebino juos vakariečių sektoriaus krautuvės užverstos prekėmis, ir ypač jaunimą patraukia šiltųjų kraštų vaisiai — bananai, apelsinai ir pan., — kurių rytų sektoriaus paaugliai jau senai yra nebematę.

Taigi, pusę metų ruoštas „didelis įvykis“ Berlyne pasibaigė mažu „šnipšt“. Nebuvo nė didelio „plumpt“.

Tr. Lie kelionės atgarsiai

pereitą savaitę ne taip jau garsiai besikambėjo, nes jos rezultatai riktumu mažai teikė. Londone su Attlee ir Bevinu jis svarstęs galimybes suaukšti ypatingą Saugumo Tarybos sesiją, kurioje dalyvautų valstybių galvos arba užsienio reikalų ministrai. Išvykdamas gegužės 24 d. iš Londono, Lie spaudos atstovams pareiškė, kad Rytų ir Vakarų nesutariai neatrodą nesuderinami ir šaltojo karo baigimo perspektyvos nesančios blogos. Per tris artimiausius mėnesius pasieksis ar viltys pasiteisins.

Skelbiama, kad Lie JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienio ministeriams patiekęs šaltojo karo likvidavimo pasiūlymą iš 10 punktų:

1. Suaukšti ypatingą Saugumo Tarybos sesiją, dalyvaujant ne eiliniams, bet už krašto politiką atsakingiems atstovams.
2. JTO atgaivinti derybas dėl paskelbimo už įstatymo ribų atominės bombos panaudojimą ir dėl atominės energijos kontrolės.
3. Atgaivinti derybas dėl ginklavimosi susikurinio.
4. Atgaivinti derybas dėl JTO karinių pajėgų sudarymo.
5. Į JTO priimti be jokio skirtumo visas valstybes, kurios tik pareikš norą.

6. Atsilikusiems kraštams paremti programą vykdyti per JTO.

7. Išplėsti įvairių JTO organų veiklą.

8. Išplėsti JTO organų veiklą žmogaus teisių ir laisvės gynimo srityje.

9. Plačiau panaudoti JTO organus ginant kolonialinių tautų interesus.

10. JTO statutą panaudoti tarptautinės teisės įtvirtinimui.

Š. Airijos premjeras Kanadoje

Šiomis dienomis Kanadoje lankėsi Šiaurės Airijos, taip vadinamo Ulsterio, premjeras. Kaip žinome, dėl Ulsterio yra ilgąs ginčas tarp Pietinės Airijos, kuri šiuo metu yra pilnai nepriklausoma, ir D. Britanijos. P. Airijos respublika reikalauja, kad Ulsteris būtų jai prijungtas. Bet D. Britanija nelabai to nori. Pagaliau buvo padarytas Ulsterio gyventojų atsisakymas plebiscitu. Gyventojai pasisakė už pasilikimą Britų Imperijoje. Bet Piet. Airijos respublika kritikuoja šiuos balsavimus ir net nesideda į tarptautines sąjungas to, kol Ulsteris nebus grąžintas.

Šios margos nuotaikos atspindėjo ir Ulsterio premjero Mr. Basil Brooke vizite Toronte. Oficialiųjų įstaigų ir anglų jis buvo labai šiltai priimtas. Jis vizitavo vieną karo akademiją ir priėmė garbės paradą. Anglišką spaudą parąšė gražius vedamuosius. Bet... priešingai pusę taip pat nesnaudė. Ant City Hall laiptų, kuriais turėjo eiti Mr. Brooke, buvo padėta ašarinė bomba, kuri laiku pastebėta ir pašalinta. Jis gavo eilę garbinimo laiškų. To viso rezultatai jo apsisistojimo vieta buvo stipriai saugoma viešosios, saugumo ir kriminalinės policijos.

Savo lankymose Toronte metu Mr. Brooke, turėjo keletą priėmimų, kurių metu, tarp kitko, pasisakė: „Airių tautos politinis suskilimas nesudaro istorijoje nieko naujo. Tokio skilimo pavyzdžių gali būti Jungtinės Valstybės ir Kanada, kai pirmąjį pasirinko savarankišką gyvenimą, o antroji liko Karūnos apimtyje. Indų tauta politiškai taip pat perskilo į Indiją ir Pakistaną. Man nesuprantama, kodėl Pietų Airiai nepripažįsta šiauriečiams demokratinio apsisprendimo teisių.“

Pažymėtina, kad Mr. Brooke buvo numatęs vykti ir į JAV, bet dėl gana šaltos to krašto laikysenos savo kelionę kuriam laikui atidėjo.

Skystas kūras nebenormuojamas

Pereitą penktadienį, gegužės 26 d., 10 metų trukęs skysto kuro normavimas D. Britanijoje atšauktas ir leidžiama jo pirkti, kiek kas nori. Džiaugdamiesi laisve, anglai pirmomis dienomis išpirko milžiniškus kiekius. Normavimas atšauktas dėl to, kad D. Britanijai dvi amerikiečių firmos sutiko gazoliną parduoti už svarus, nereikalaudamos dolerių. Bene tai bus rezultatas paskutiniųjų „ūkinių“ konferencijų, garantavusių tam tikras sferas ir svarui.

JAV pagalba užsieniui

Gegužės 25 d. senatas patvirtino planą užsienio pagalbai — \$3.120.550.000. Atstovų rūmai kompromisinį nutarimą padarė gegužės 23 d. Yra paskirta \$260.000.000 mažiau, negu buvo vyriausybės prašoma. Europos atstatymo programai paskirta \$2.849.100.000; Korejai — \$100.000.000; Kinijos srityje panaudoti — 94.000.000; Trumano „4 punktų“ programai — 35 milijonai dolerių; Palestinos pabėgėliams — \$27.450.000; Tarptautiniam fondui prieš pavojus vaikams — \$15.000.

Apibrėžti gynybos reikalus

Anglijos karalius Jurgis VI buvo susikvietęs visos imperijos aukštusius karininkus ir su jais diskutavo apsigynimą karo atveju. Pas karalių ir karalienę buvo pakviesta 12 va duojančių kariuomenei asmenų su Anglijos štabo viršininku generolu feld-maršalu Sh. William Slim prišakyje. Kanados dominijai atstovavo generalinio štabo viršininkas generolas leitenantas Charles Foulkes. Čia su karaliumi buvo aptarti slapti gynybos planai ir numatyta naujų slapto pobūdžio pratimų tarp Imperijos karinių dalių.

Vakariečiai siūlo rinkimus Vokietijoje

Visi trys vakariečių aukštieji komisarai įteikė sovietų aukštajai vadovybei Vokietijoje siūlymą pravesti laisvus rinkimus, o po to su šitokio parlamento vyriausybę sudaryti taikos sutartį. Beabejo, vakariečiai nemano, kad galėtų su rusais dėl to susitarti ir pasiūlymas greičiausiai padarytas propagandos su metimais ir tyčia išvakarėse sekminių komunistinio jaunimo demonstracijų Berlyne.

Raudonajam dekamui

Dr. Hewlet Johnson, tik ką grįžusiam iš kelionės po Kanadą, kur jis skelbė apie tikėjimo laisvę Sovietų Sąjungoje ir jos taikingumą, buvo nelabai malonu, kai Canterbury katedroje turėjo išstovėti nuleidęs galvą, kai arkivyskupas G. Fisher per Sekmines skaitė ištraukas iš šių dienų bolševikų mokytojų žurnalo apie tikėjimą, nurodydamas, kad ten vaikams vadovauja „ne šventoji Dvasia, bet partijos dvasia“, kad ten vyksta griežta antireliginė propaganda.

Panaikinus suvaržymus skys- to kuro suvartojimo kiekius sieks ti 1 mil. tonų į metus, iš kurių apie du trečdaliu teks įvežti iš JAV ir tik vieng trečdaliu pasigamins pati Anglija.

Britai pasitraukė iš Egipto

Gegužės 27 d. D. Britanija priėmė Egipto siūlymą išvesti iš Egipto visus D. Britanijos ginkluotąsias pajėgas. Tai rodo, kad derybos dėl naujos abiejų kraštų santykių normuojančios sutarties bus ne be rezultatų. Jos prasidės netrukus, kaip tik atvyks naujas Britų ambasadorius Stevenson, o tuo tarpu vyksta preliminariniai posistimai.

Australijos kariuomenė iš Japonijos pasitraukė

gegužės 26 d., pareiškė premjeras R. G. Menries, nenurodydamas motyvų. Jos ten buvo keletas tūkstančių.

Kinų nacionalistai traukiasi

Iš Kinijos pranešama, kad nacionalistų pajėgos atitrauktos dar iš visos eilės salų, iš kurių buvo stengiamasi blokuoti komunistų valdomas sritis. Atrodo, kad netrukus nacionalistams beliks viena Formosa. Tuo pačiu metu nacionalistai apkaltino Sovietų Sąjungą, kad ji į Kiniją pasiuntusi net 300.000 savo karių ir kad komunistinė Kinija sutiks, kad Mandžiurijoje būtų apgyvendinta 400.000 Sovietų piliečių. Krašto apsaugos ministeris pareiškė, kad Dairen, Harbin, Mukden ir Čangčun Mandžiurijos miestuose esą 150.000 sovietų karių. Apie 20.000 jų esą pietus nuo Peiping, Tsensin, Tsinan, o kiti daliniai esą rengti kinietiškom uniformom.

Israelio vyriausybė

paskelbė viešą protestą, kad vos praėjus 24 val. po to, kai trijų užsienio reikalų ministrų konferencija nutarė ir arabinų ir žydams parduoti ginklų su sąlyga, kad jie nebus panaudoti puolimui vieng prieš kitus, arabų beduaini peržengė Jordano sieną ir įsiveržė į Izraelio teritoriją, 1949 m. sutartimi jam pripažintą.

Bulgarijoje dar valoma

Iš Sofijos pranešama, kad iš pareigų atleistas užsienio reikalų ministris Vladimir Popov ir krašto apsaugos ministras Georgi Damjanov. Pirmasis dar paliekamas ministras pirmininko pavaduotoju, o antrasis gavo parlamento pirmininko postą. Užsienio reikalų ministru paskirtas Dr. Minčo Neytšev, o krašto apsaugos ministru gen. Petre Pančevski, buvęs viceministru.

Suomiai įrodė savo drąsą

Gegužės 26 d. suomių darbininkų unijų centras, priešingai komunistų pastangom, nutarė priimti kompromisinį susitarimą su vyriausybę dėl pakėlimo atlyginimo ir tuo pat metu komunistams sudavė smūgą, išstodamas iš pasaulio darbininkų unijų federacijos, kurios centras užgrobė komunistai. Tai dar vienas patriotinių suomių heroizmo įrodymas.

Tėviškos žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTISRedaguoja Redakcinis Kolektyvas
Redaktorius Dr. A. ŠapekaLeidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniškai, Austrijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniškai, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adresas pakeičiamas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

341 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Studentams remti fondas

Daug gėrybių mes atsivežėme iš savo tėvynės, kurios mums padėjo įstis per pasaulio sukrūčius ir įsikurti naujuose kraštuose. Įvairūs patyrimai, amatai, o gal net šoks toks ir materialinis turtilis, vargais negalais atiteptas per Atlantą, palengvino pirmuosius mūsų žingsnius šioje žemėje. Bet gi didžiausias mūsų turtilis ir stiprybė, kurio nei raudonieji nei rudieji plėšikai nepajėgė ir negali atimti, yra išsilavinimas, sąmoningumas, ir išmokslinimas. Tai pati brangiausia ir, kaip parodė klajoklių metai, vertingiausia dovana, kurią mūsų tėvynė įdėvė mums išsklystant į platų pasaulį. Jeigu palyginsime neseniai į šį kraštą atvykusius lietuvių padėję ir galimybes įsikurti su atkeliavusiųjų prieš nepriklausomybės paskelbimą ar dar pirmaisiais nepriklausomybės metais, turime pripažinti, kad naujieji imigrantai yra daug geresnėje padėtyje ir, kaip rodo ir praktika, lengviau nugali naujakuriškas kliūtis. Už tai jie turi būti dėkingi tik nepaprastai išsilpusiam švietimo tinklui ir įvairių kultūrinių institucijų veikimui nepriklausomoje Lietuvoje. Iš išsilavinimo kyla ir savimi pasitikėjimas, savo vertės žinojimas ir drąsa imtis naujų, dar nebandytų kelių savo gyvenimui formuoti. Tai yra didžiausios svarbos dalykai naujai besikuriančiam žmogui, kuris yra priverstas konkuruoti su jau nuo senia įsitvirtinusiomis vietiniais gyventojais, turinčiais įvairių privilegijų ir plusų, kaip kalbos ir papročių žinojimas. Šiuose liberaliniuose kraštuose tai dar svarbiau, nes čia viskas paremta privačia iniciatyva.

Likimas, deja, mums parodė, kad nei mūsų krašto ekonominė pažanga, nei militarinis pajėgumas, nei politinis įsitvirtinimas pasaulyje neatnešė mūsų tautai tiek naudos, kaip jos pavieniu narių išsilavinimas, sąmoningumas ir kultūrinis lygis. Atrodo, kad mažos tautos stiprybė ir tikrasis turtilis glūdi jos švietimo ir kultūrinės atsielkimoje. Tai suprasdami pajėgėme Vokietijoje išlaikyti daugybę gimnazijų, visų trijų Pabaltijo tautų pastangomis net pilną ir sėkmingai veikusį universitetą, ir daugybę kultūrinių, meninių vienetų bei institucijų.

Dabar sąlygos smarkiai pakeitė. Nors mokslo naujaku rui ir labai sunkiai prieinamas grynai dėl piniginių prežascų, vstiek atsiranda pre jo besiveržiančių. Jie, nors ir vargdam, savo nelengvai užsidirbtis pinigais tęsia arba net ir visai iš naujo pradeda studijas. Apie svarbumą mums turėti galimam daugiau aukštąjį mokslo baigusių asmenų netektį daug kalbėti. Ar greitai grįžtume į tėvynę, ar dar kiek ilgčiau liktume čia, abiejais atvejais kiekvienam turėtų būti aišku, kad tai yra, vis dėlto, labai svarbus elementas mūsų tautos kovoje už būtį.

Turime įvairių bendruomeniškų planų, kuriems įgyvendinti net ruošiamės apskrauti mokesčius. Bet vargu ar rastysime dabar konkretesnis ir skubesnis

reikalas, kuriam vertėtų skirti bent dalelę lietuviškos bendruomenės pinigų, surenkamų per įvairius pasilinksminimus ir parengimus. Yra čia daug visokių organizacijų ir jos tikrai pasitarantų pozityviam reikalui, skirdamos dalį pajamų studentų šelpimui. Jų pastangos, padedamos pasilinksminimus beorganizuojant, įgauntų daugiau prasmės, o kad tik ir dešimt ar dvidešimt dolerių per metus studijuojanti labai paremti ir gal padėtų suvesti galus su galais. Baimės, kad parama puls į nevertas rankas, negalėtų būti, nes kas šiose sąlygose studijuoja yra tikrai rimtai pasiryžęs studijuoti.

Būtų reikalinga sudaryti Studentų Šalpos Fondą iš atsakinčių ir visuomenės patikimų asmenų, kuris gautas aukas skirstytų pagal reikalingumą. Laidinai aukas būtų galima perduoti Studentų Sąjungai. Bet, susidarius didesnės sumoms, kyla sunkumai, nes ir patys pašalpos reikalingi studentai į ją įeina. Tik jau nebūtų praktiška, jei pačios organizacijos pradėtų skirstyti pašalpas savo nuožiūra. Šiam reikalui tikrai vertėtų padėti pastangų. Gal Toronto organizacijos koordinuojantis komitetas galėtų surinkti kokių penkių asmenų komitetą (dar neegzistuojančiam) fondui valdyti.

Tai ne tik paremtų tikrai vargstančius studentus finansiškai, bet jau pats faktas, kad lietuviška visuomenė juos remia, sustiprintų pasiryžimą ir skatintų daugiau jaunuolių pradėti studijas. Šis reikalas yra vienas iš nedaugelio apčiuopiamų, kuriuos mes dabar galime lengvai padaryti. Kadangi studijuojančių šiuo metu dar taip nedaug, tai, jei iš kiekvieno parengimo iškristų tik po porą dolerių, jie būtų labai stipriai paremti, nes, kaip minėjau, ir visai mažytė suma padeda suvesti "biudžetą" ir tokiu būdu leidžia pabaigti mokslo metus.

Daug energijos mes sunaudojame savo organizacijose gal visai nevertiems dalykams. Paskirkime jos truputėlį ir šiam tikrai svarbiu reikalui. Gal tai yra vienas svarbiausių klausimų, ypatyngai šiandieninė mūsų tautos padėtyje?

E. Genaitis.

Australija nori pakilti

Iki šiol Australijos ūkinis gyvenimas nebuvo tvarkomas, tad ir krašto apgyvendinimas, ir energijos tiekimo bei pramonės įmonės, ir žemės ūkis kūrėsi pripuolamai, išblaškytas visame krašte be plano. Pastaruoju metu Australija įkūrė tautinio kilimo ministeriją, kurios valdytojas G. Coosey paskelbė numatomų eilę reformų bei darbų. Pagal jo planą turėsianti būti pakelta energijos gamyba, pastatant eilę naujų elektros jėgainių, visame krašte išmėtyti pramonės centrai turėtų būti sujungti nauju kelių tinklu, turėtų išnaudoti vandens keliai, laivai pritaikinti upės ir tt. Bet pirmiausia, nes nuo to viskas priklauso, turės būti pa-

Triju konferencijai praejus

Per pastaruosius penkerius metus įvyko daugelis konferencijų, kurios atnešė nusivylimą. Jos nesukūrė taikos ir neatnešė laisvės pavergtoms tautoms. Pasaulis atsidūrė liūne belukuriuojant kada prasiversti raudonoji akis vėl prarys naujų aukų.

Iš penkių pokarinių galybių viena, būtent Kinija, greitai buvo nustumta nuo konferencijų stalo ir atsidūrė Kremliaus pastalėje. Keturių galybės nesutarė visais esminiais klausimais. Kremlius rodydamas piktilius dantis, jas panaudojo savarajai propagandai. Niekuiomet nebuvo taip lanksčiai panaudota dialektika tarptautinėje politikoje, kaip tai darė sovietai dengdami savo nusikaltimus. Ankstesnėse slaptose konferencijose vergauti pasmerkti kraštai nesulaukė pragiedrulių. Padaryti nusikaltimai teisei ir teisingumui reikalavo naujų aukų. Jis sovietai paglemžė nesiklausdami buvusių bendrininkų kare ir konferencijų dalyvių. Tuo metu Pabaltijo tautų dėtos viltytys atgauti laisvę, nežūrint kaikiurių prosvaisčių, liko bergždžios. Sovietai pavergtosius negalastingai naikino, kai eteru skrido daug šaunių šukių: žmogaus, tautų apsisprendimas, genocido pasmerkimas; spauda nedrąsiai minėjo: tų valstybių, jungimas sovietuose yra nepripažintas. O kokie to nepripažinimo vaisiai? Tyla. Skurdus paneikinus teisingsumo ir laisvės šukių, nekaltant apie Atlanto charterį, išnykusį nesava mirtimi. Tai buvo amuo met...

O dabar? Trys vakariečiai tariai. Apie ką?

Trys velniai

Londono konferencijai priskiriama didelė svarba, nes pirmą kartą vakariečiai deda pamatinius bendriesiems rūmams.

Trys galybės turi apsidėti savų bėdų. Nors JAV partijos — demokratai, respublikonai — užsienio politikos klausimais sutaria, tačiau dėl nacionalistų pralaimėjimo Kinijoje ir skirtingos vidaus politikos dažnai užsienio politiką panaudoja rinkiminėje propagandoje. "Šaltojo karo" pralaimėjimas, kaikiuriškos depresijos tendencijos, komunistų klausimas verčia JAV demokratus būti apdairiais ir tois klausimais bent daryti skambius pareiškimus. Prezidento Trumano nebūtas agresingumas prieš Sovietus respublikonams sudaro progą pa juokauti iš jo neatsargaus pareiškimų 1948 m., kai piršosi: "Joe is my good friend". Dean Acheson "totalinė diplomatija" eilėje išvardintų klausimų verčia nuogastauti dėl dviprasmingumo: puliti bolševizmą ir vėl paruošti vežimėlį su Sovietais bendradarbiauti. Kai pakalbinti su amerikiečiu, jis jau neabejoja, kad reikės kariauti. Jis žūniai daugiau nepasitiki JAV dabartiniais valstybės vyrais, kurių pasigendama per pastarąjį šimtmetį, t. y. nuo Lincoln laikų.

Dean Acheson laisvų šukių kartojimas, Hooverio siūlymas išguiti Sovietus iš JTO ir John Foster Dulles siūlymas pertvarkyti JTO statutą, visiškai nesi-

derina su Trygve Lie kelione Maskvon, kad vėl Sovietus įsodintus paruošton kėdėn naujomis deryboms. Ar tat daroma neklusniams vaikams Europoje pagąsdinti, kai JAV sako: mes mokam, mes perkam?

D. Britanija iki šio meto neapsisprendė: vadovauti Vakarinei Europai ar paurisai imperijai. To klausimo neišsprendus, nežinia kas vadovauja Europai. Pasauliui vadovauti turi pretenzijų JAV, o Europai — Prancūzija.

Britai aukšta kaina pirke ūkišką lygsvarą, po pastarųjų rinkimų, prarado politinę pusiausvirą. Darbėčių ir konservatorių pusiausvyra žemuosiuose rūmuose nesudaro tvirtybės.

Prancūzai nuolat pergyvena vidinę suirutę. "Troisieme force est sans force" — socialų ir socialistų vyriausybė yra lopytinė. Ūkiškai neatsikūrė, kolonijose neramumai, bet užsienio politikoje ji vėl plačiai užsi-mojo. Robert Schuman siūlymus sudaryti prancūzų — vokiečių anglių ir geležies gamybos vienetą amerikiečius apipylė šalti vandeniu. Ernest Bevin ir C. Attlee jam pritarė.

Derybų išdavos

Šioji konferencija, kuriai buvo skirta nepaprasta svarba, atrodo tik atžymėjo įvykusius faktus. Vokietijai leista įsijungti vakarinės Europos sąjungon. Vakarinė Vokietija busianti ginama demokratiškojo pasaulio. Tie faktai jau senai žinomi. Taip pat yra žinoma, kad santarvininkai Berlyne tebesėdi,

nors kojos pusiau pakeltos smukti, kai padai pradės svilti. Nutarimas, kad santarvininkai Berlyne pasilieka ir jį gina yra jau ne tiek paties įvykio priminimas, bet primena galimybę, kad prieš ateinančią audrą jis gali būti apleistas.

Sovietų tvirtinimas paneigtas, kad visi vokiečiai belaisviai jau yra paleisti, nes apie 300.000 šeimų pareiškė vokiečių Raudonajam Kryžiui, kad belaisviai negrįžė.

Austrijos taikos sutarties klausimas ilgokai buvęs svarstytas. Nutarta Sovietams nedaryti naujų nuolaidų, tačiau toliau su jais derėtis. Kuriam tikslui?

Pietrytinės Azijos klausimų svarstant pareiškė Dean Acheson — tas pats, kuris nenorėjo remti Korėjos gynybos, kad Viet Nam busianti suteikta karinė pagalba.

Konferencijos komunikate pareikšta, kad pasaulis ir ateityje pergyvensiąs tarptautinę krizę.

Darbo stovyklos Rytų Europoje

Pabėgėliai atvykę į Šveicariją pasakoja, kad visoje R. Europoje kuriama ta pati kalėjimų bei darbo stovyklų sistema, kočia veikia Sovietų Sąjungoje. Kalinimo sistemoje yra trys etapai: kalinimas tardymo ir teisimo metu, nuteistųjų kalinimas darbo stovyklose ir darbo stovyklos, į kurias patenkama be jokio teismo, administracijos sprendimu. Į okupuotus ir satelitų kraštus esą prisiūsta darbo stovyklų "specialistų" organizatorių iš Rusijos.

Sovietų Sąjungoje 1949 m. buvo 11.760 darbo stovyklų bei kalėjimų. Tų metų pabaigoje Rytų Europoje jau buvęs toks pat tinklas — Lenkijoje 670,

Tačiau gydytojai nerado vaistų ligonliui pagydyti. Pasitenkinta pareiškimu, kad ligonis tuoj nemirs.

Tuos raminius girdėjome išstus penkeris metus, Sovietams leidžiant toliau žengti. Tai rodo, kad dabartinio metu trūkstanta ne vien aiškos idėjos, orientacijos, perspektyvos ir valstybės vyrų. Jei nūdien pasaulis pergyvena krizę, didžioji atsakomybės dalis priskirtina vakariečiams politikams, kurie šiandienykštę padėtį yra sukūrę.

Žinoma, jie pasisakė, kad konferencijos darbas yra patenkinti. Darbas? Nejaugi nuolatinių tupėjimų penkiems, keturiems, o dabar trims, galima vadinti atsakingu darbu? Deja, bet ir ši konferencija priskirtina prie nelemto vaikų bėgiojimo apie tuščią stalą, kai rūmas dega.

Gediminas Gaiva.

Komunistų pasaulio vidaus kovos

Buvusi vokiečių Kominternos atstovė Ruth Fischer, kurios atvaizdu 1924 metais buvo papuolęs net rusų žurnalo "Proektor" viršelį, amerikoniškame žurnale LIFE įdomiai pasakoja apie komunizmo negalavimus.

Vert.

Kažkas dedasi

Jau nuo pat karo pabaigos žvelgiant į uždarg raudonąjį pasaulį, matosi nevisai malonūs reiškiniai, kurie, prasiskverbę pro visas uždangas, liudija, kad tenai nėra viskas tvarkoje. Pirmiausia, — ištikimiausias Maskvos mokinytis Tito pasidarė artūs savo mokytojų priešas. Toliau, graikų partizanų vadas generolas Markos, po keleto metų ištikimos tarnybos Maskvai, be žinios dingio. Kruvinieji valymai Bulgarijoje ir Vengrijoje pareikalavo didžiųjų raudonųjų vadų Traicho Kostov ir Laszlo Rajk gyvybių. Nors faratniški komunistai, jie buvo žinomi kaip amerikiečių šnipai.

Leninas

Aš gerai prisimenu 1922 m. lapkričio mėn. dienas, kuomet atstovavau Vokietijai ketvirtajame pasaulinio Kominternos kongrese Maskvoje. Vaizduotėje dar prisimenu kelis ten dalyvavusiųjų ryškesnius veidus. Bulgarijos atstovas Georgi Dimitrov su išblėsusiomis akimis; su smailia barzdele Trockis; nuolat besišypsąs Nikolai Bucharin. Tuomet mes visi susižavėję klausėmės vyriausio komunisto vado Vladimiro Iljiočiaus Lenino. Ligtas ir pabarlęs, jis savo jėgomis jau nebe pajėgė užkopti ant paaukštintino bus, jam ugningi jo žodžiai stebino mus, jaunuosius komunistus. Leninas tuomet perspėjo Kominterną nenoudoti tų pačių metodų įdiegant komunizmo idėjas vakariečiams. "Tai per daug rusiška", kalbėjo jis, "aš susidariau įspūdį, kad mes žengime klaidingą žingsnį ir tuo užkertame keliu į sėkmingą žaidimą". Šiandieną tie Lenino žodžiai tapo reikšmingi nerūpestingiesiems komunistams ir užgrūdintiems GPU agentams nuo Grinvičiaus Čekų kaimo iki Malatų džunglių. Dėl praeities laimėjimų, tiesa, jie gali džiaugtis, bet šalia to jie turėtų

liūdėti dėl perdidelio subkultūroje.

Vakariečiai turėtų būti patenkinti, matydami, kaip komunizmas per išstus 30 metų nesantaukėja ir kas galėtų tvirtinti, kad tos vidaus kovos jo galutinai nesužlugdys.

Berlynas — Vakarų komunistų centras

Vienas aiškesnis kovos laikotarpis pasireiškė, kuomet Vokietijoje paėmė valdžią Hitleris. 1932 m. tarptautiniam komunistui Berlynas buvo antroji Maskva. Kremliaus viešpačiai, kalbėdami apie vokiečių sostinę, vadino ją Vakarinės Europos darbo žmonių auksu. Welmaro respublikos sunkumų laikotarpį, kaip raudonieji maldininkai, čia iš visur plūdo komunistai. Savo veikimo sąlygos čia jie rado rojų.

Iš tų dienų prisimena dvi stambiausias figūras: Ernst Thaelmann ir Georgi Dimitrov. Vokiečių partijos vadas Thaelmann buvo grubaus sudėjimo, bet Stalino labai mėgiamas kaip proletariato idealas. Jis iš Stalino persiėmė tezę, kad vokiečių militarizmas bus mažiau pavojingas kaip vakariečių kapitalizmas. Dėl panašių minčių ir šunuodegaravimo įsigalintam hitlerizmui, komunistai su pasibaurėjimu nusigręžė nuo Thaelmanno ir linko prie Kominternos atstovo Dimitrovo. Dimitrovas tuo metu buvo vienišas ir Maskvos nemėgiamas. Raudonieji viešpačiai jo nemėgo, kad pagal jų įsakymą 1923 m., jam nepavyko pasikėsinimas Bulgarijoje. Tokiu būdu, išnešęs savo sveiką galvą, Dimitrovas atsirado emigracijoje, Berlyne. Jei vokiečių komunistų vadas jo nemėgo, tai šis mielas pas save priimdavo nusivilyčius komunistus. Jiems bergždžiai šūkaujant ir perspė-

jant Thaelmanną apie gresiančią fašistų pavojų, baltas Dimitrovo veidas iš pasitenkinimo dar daugiau pabaldavo. "Varguokite Maskvon", jis sakydavo, "pasakykite jiems, kas čia darosi. Reikalaukite, kad šis nusistatymas būtų pakeistas".

Kremlius užviešpatauja

Bet partijos linija nebuvo pakeista. Su didžiausia demonstracija Wilhelmstrasseje pasireiškė Hitleris, 1933 m. sausio mėn. 30 d. įgijo jėgą. Tik Hitleriui atsiradus valdžioje vokiečių komunistų partija atsirado pavojuje, o vadai išsigandę pamatė, kad jau per vėlu...

Neilgai trukus, Maskvon atvyko pati liūdniausia iš visų buvusių delegacija su dabartiniu Čekoslovakijos prezidentu Klement Gottwald priekyje. Delegacijos vadovas pareikalavo tuojau išmesti iš partijos visus Vokietijos neselekmtų kaltininkus. Stalino asmeninis sekretorius Vokietijos reikalams V. Knorin priėmė triukšminguosius svečius Kominternos rūmuose. Čia susirinkę atstovai pakėlė tokią triukšmą, kad Knorin ir su didžiausiomis pastangomis nepajėgė jų nuraminti. Nieko geresnio nesugalvodamas, jis priėjo prie garsiakalbio, uždėjo ant patelefono karščių maršų plokštes ir paleido visu garu. Neilgai trukus, automatinės muzikos paveikti, delegacijos dalyviai pasidavė, tapo ramūs kaip arvinėliai. Dabar Knorin tarė: "Draugai, vado (Stalino) politika neveda prieš nacių!" Gotwaldas su savo šalininkais nepatenkinti sumurmėjo, bet vėl nutilo. Jie nutilo ilgai ir su tija tyta pasibaigė kovos fazė, tų, kurie norėjo būti šis tas daugiau nei akli Maskvos įrankiai.

Dėl mano nepakankamo respektu komunizmui, iš Kominter-

Bulgarijoje 48, Čekoslovakijoje 53, Rumunijoje 115, Vengrijoje 43, Albanijoje 24.

Tito grąžina Graikams vaikus

Viena dalis graikų bylos dėl komunistų pagrobų ir išgabtų vaikų eina prie galo. Grąžindamas geras kaimyninius santykius su Graikija, Tito pasižadėjo tuojaus grąžinti 12.000 šitų nelaimingų vaikų, esančių Jugoslavijoje. Jų grąžinimą praves Tarptautinis Raudonasis Kryžius.

— VIENA. — Leidykla "St. Gabriel" netrukus ims leisti Vatikano laikraštį Osservatore Romano vokiečių kalba.

Brestas sąmokslas

Kominterne pasėtoji nepasitenkinimo idėja pradėjo gražiai bujoti. Kur tik eidama ar važiuodama, su kartėliu skelbiau, kad jau yra atėjęs laikas pakeisti Kremliaus valdovus. Atvykus Prahon, sovietų ambasadorius Alexander Arosev, žinodamas mane esant nusistatčiusį prieš Stalingą, kaip gerą draugą nuoširdžiai priėmė. Jis, būdamas ištikimas Sovietų pilietis ir diplomatas, apgailestavo dėl Kremliaus po-nų vedamos savižudiškos politikos ir pabrėžė, kad tai esanti ne jo vieno nuomonė... Aš žinojau, ką tai reiškia. Buvo planuojama daugiau nei eilinis perversmas. Jau buvo numatyta visa valdžia, kuri po Stalino užims svarbiausius postus. Buvo parengta ir taip vadinamoji Rytutin platforma, kurios autorius buvo senas bolševikas M. Ryutin. Naujosios platformos 80 puslapių santrauka nurodė pagrindinius opozicijos dėsnius, kuriuose nebebuvo vienašališkų partijos taisyklių ir netikusių penkmečio planų.

Gera prisimena 1933 m. vasarą, kai atvykusi Paryžium, radau gyvas sąmokslu nuotakas. Kur tik sutinkami iš Vokietijos pasprukę komunistai kartu su prancūzais, kaip besugalvodami, keikė Stalingą. Prisimenu pasimatymą su garsiuoju komunistų rašytoju Ilja Erenburg. Mes sėdėjome viename Cafe du Dome, o jis kaip bešmąnydamas, maždaug panašiais terminais vartojamais dabar vakariečiams šmežti, kolijo Stalingą. (Bus draugiau).

“Čiurlionio” ansamblui atvykstant

— Nebuvo dienos, kad aš nebūčiau verkęs, tarytum mažas vaikas, motiną pametęs. Nebuvo valandos, kad nebūčiau dūsavęs ar, nors pašauždomis, minėjęs Lietuvos vardą, kai tik atvažiuoju į Kana-dą. Ir taip tęsėsi ne metus, ne dvejus, bet, mažiau, dešimtį metų ar daugiau... Mane piau-tie plovė Tėvynės ilgesys. — taip porino man vienas iš buvusių kaimynų, senas kana-dietis lietuvis.

Necabejoju, kad ir dabar, po dvidešimties ar daugiau metų beveik visi senieji Kanados lie-tuviai dar tebešioja širdyse šventą Lietuvos vardą, tarytum kokią brangenybę, tarytum nie-kuo nepakeičiamą relikviją.

Juos ir dabar tebekankina Tėvynės ilgesys. Jų pasqmonėje tebėra gyvi vaikystės dienų prisiminimai, praleistos tėvy-nėje gražiosios dienos...

Tai ką bekalbėti apie mus, naujuosius ateivius? Juk mu-myse tebėra dar visiškai ryškus tėvynės paveikslas, kuria-me net mažiasius niuansai neiš-nykę. Mes, rodos, dar tebeke-vpuojame tėvynės arba nors se-nutės Europos oru. Lengviausiai atkuriam savo vaizduotėje gražiuosius tėviškus vaizdus.

Atkuriam juos tokius, kokie jie buvo laisvės dienomis ir įstau-čiame į tokį Lietuvą. kokia ji buvo okupacijų metu: sukravin-ta, parbloška, paniekinta... Todėl mummyse nostalgijos li-ga yra dar ryškesnėse formose.

Tiesia, gyvendami Kanadoje turime darbo ir duonos. Esame sotūs ir apsirengę. Tačiau ne-

veltui yra sakoma, kad žmogus ne vien duona sotus. Mes dažnai pasiligstame viso to, kas mums primintų brangią tėvynę, kas perkeltų mus, nors minti-mis, į tą palaimingą šalį ir p-vežtų gražiosiomis Nemuno, Neris, Šventosios ar Nevėžio pakrantėmis, kas pravestų pro gimusios trobelės vartelius, kas padėtų pasveikinti sodyboi-bežius svyrūnėlius...

Ir štai, tokių tėvynės ilgesio nuotaikų sukūry, maloni staig-mena: KLB Toronto Apylinkės Laik. Org. Komiteto prezidiu-mas pakvietė į Torontą, p. Mi-kulskio vadovaujamą, “Čiurlio-nio” ansambli.

Tai didelė ir džiuginanti ži-nia torontiečiams lietuviams.

Visi gerai žino, kad “Čiur-lionis” — tai ne eilinis meninis vienetas, bet mūsų paži-ba. Jis mums atneš tėvynės laukų dvelktelejimą. Jis atsikleis mū-sų šimtmetinę tautos dvasią. Ir tai padarys ne mums vieniems, bet ir svetimiesiems. Tuo pačiu dargi bus graži ir mūsų tautos reprezentacija.

“Čiurlionio” atvykimas mums bus viena iš didžiausių švenčių. Jam reklamos nereikia.

Lietuviai visi, ir dideli, ir ma-ži, jį gerai pažįsta ir žino. Tas stiprusis meno vienetas dar Vokietijoje yra išvažinėjęs tūkstančius kilometrų su savo koncertais ir visur nuosirdžiau-siai buvo laukiamas.

Dabar, atkilęs į JAV, dideliam mūsų džiaugsmui, taipogi ne-palikto nuosaly savo turėto re-pertuaro, tačiau atliekamui nuo kasdieninio sunkaus darbo me-

tu, ir toliau guodžia, ramina ir tėviškes dvasias nutelkia mū-sų brolius ir šeseris, gyve-nančius šiaurės Atlanto.

Daina — tai lietuvių paguo-da. Lietuvis dainuoja ar dai-nos klausosi džiaugsmo, o taip pat ir liūdesyje. Tikėjime, kad ir mūsų partizanai, kasdien žvelgdami mirčiai į akis, dainos neužmiršta. Neužmirškime jos ir mes, nes ji padės mums išlikti tikraisiais lietuviams, padės ryž-tingai pernešti dabartinius var-gus ir, nesužalota dvasia, grįž-ti į savo brangią tėvynę, kada ten išauš laisvės rytas.

Pr. Alšėnas.

Sovietų piratai Baltijoje

Stockholm (LAIC) — Kai per-nai maskoliai reikalavo iš alian-tų, kad jiems pripažintų 12-kos jūrų mylių atstumą nuo sausze-mio kaip Sovietų “teritorinius vandenius”, vakariečiai stebėjo-si ir atmetė reikalavimą: trijų mylių ruožas nuo kranto skai-tomas teritoriniais vandenimis. Kaip paprastai, maskoliai da-bar savo “nuosavybės pretenzi-jas” naujai pakėlė.

“Dagens Nyheter” praneša, kad balandžio mėn. švedų žve-lybinis laivėlis “Larex” iš Karls-kronos žvejojo 50 jūrų mylių at-stume nuo Lietuvos krantų, tarp Klaipėdos ir Rytprūsių, kai ru-sų karo laivas priplaukė ir rei-kalavo plaukti į rusų kontroliuo-jamą uostą. Šio laivo įgula jau anksčiau buvo maskoliams įkliuvusi ir beveliojo mėginti pa-sprukti, vieton pūti rūsiuose. Ru-sų minininkas, ginkluotas kul-kosvaidžiais, vijosi žvejus veik-

ligi pat Gotlando salos, bet su-silaikė nuo šaudymo.

Nuolat besikartoją švedų žve-jų grobimai jūroje sukėlė susi-rūpinimo. Švedų visuomenė rei-ka-lauja, kad vyriausybė neatli-deliuodama susirūpintų “teisė-sių Baltijos jūroje” klausimu.

Europoje kuriamas azijinis buferis

Šitai pat uždavina savo prane-šimą iš kelionės po Austrijos ir Vokietijos politinių pabėgėlių stovyklas, Rev. R. Durocher, O. F.M. žurnalo “The Esign” Kana-dos vakarų dalies redaktorius.

Pristimindamas baisias politi-nių pabėgėlių stovyklų gyvenimo sąlygas, tėvas Durocher nu-rodė, kad “Tūkstančiai latvių, lietuvių, estų ir Rytų Europos gyventojų yra ištremti į Sibirą, o jų vietoje įkurdinti rusai ar-ba kinai”, kurie prisiima ištrem-tųjų pavardes ir vardus. Tuo būdu bolševikai sudaro Euro-poje azijatų gyvenamas sritis.

Pasakodamas savo įspūdžius iš Čekoslovakijos pasienio, tėv. Durocher pastebi, kad atsiribo-jant nuo pasaulio, bent 15 mylių Čekoslovakijos pasienio ruožas yra visai išstūmintas ir gyvena-mas tik pasienio sargyba.

— BUDAPESTAS. — Neseniai Vengrijoje įsakytą suregistruoti visi meno dalykai, esą religinių bendruomenių žinioje. Bijoma, kad valdžia rengiasi tuos da-lykus nusavinti.

nosį, gerinti ventilacijos prie-mones; svarbu yra periodiškai tikrinti darbininkų sveikatą, iš-skirti džiūva sergančius, ir ne-dirbti ilgą laiką žalingų dulkių ore. Atsimintina, kad silikotinis plaučių randėjimas vyksta to-liau — nors jau eilę metų ne-bedirbtum silika dulkėse.

Čia kalbėta tik apie angli-a-kasius ir aukskasių pavojus, bet su silika dulkėmis susidu-ria ir daugelio kitų sričių dar-bininkai k.a. akmenskalbžiai, skulptoriai, kalnų tunelių dar-bininkai, metalo šlifotojai, stik-lo, keramikos, emaliavimo, žie-btuvėlių akmenėlių, asbesto, por-celano ir talko darbininkai, ge-ležies rūdos kasėjai ir tt.

Eilės kitų medžiagų, k.a. ge-ležies, arseno, švino, mangano, chromio, cemento, medvil-nės, tabako, odos, šilko ir tt., čia, negu tie, kurie kvėpuoja per burną.

Pirmieji ligos reiškiniai sun-kiai pastebimi. Palengva atsi-randa dusulys: pradžioje tik sun-kiai padirbėjus, o vėliau ir leng-voj darbą dirbant. Rytais gaili būti sausos kosulys. Ir tyrinė-jant ligonį galima nerasti reikš-mingesnių pakitimų. Tik Roent-geno spindulių atidengia pa-slapstį! Todėl dulkėse dirban-čių darbininkų krūtinės organų kontrolė Roentgeno spinduliais turi būti daroma kas pusmetį, nes peršviečiant — pakitimus plaučiuose galima pastebėti anksčiau negu ligonis ką nors pajunta!

Jokio gydymo nėra. Reikia griežtis visų galimų apsaugos priemonių, k.a. kvėpuoti tik per

Pasikalbėjimas “The New York Times” redakcijoje

Redaktorius

Vos tik New York Times pa-sirodė, — paprastai vakarais tarp devynių ir 11-tos — tuoj pat į pasaulį, bevieliu telegrafu skrenda jo vedamieji. Visada obeiptyvūs ir vykusiai argu-mentuoti. Sakoma, kontinentų politikai juos pirmuosius per-skaito. The Times nuomonę ci-tuoja tūkstančiai kitų pasaulio laikraščių. Ji būna “Pravdos” dažno pykčio priežastis. Vienas svarbiausių šių vedamųjų rašy-tojų, iš Mažosios Lietuvos ki-

“TZ” korespondento New Yorke

lės, didelio intelekto vyras, mums gerai pažįstamas pavar-dės, Mr. Otto D. Tolišius, gimęs prieš 62 metus Klaipėdo-je, Marijos Kubiliūtės ir Dovy-do Tolišiaus šeimoje. Dar prieš I Didįjį karą jis gauna Amerikos pilietybę. Jo broliai, tačiau pasi-ruko Lietuvą. 1916 metais sėk-mingai baigia Columbijos Uni-versiteto žurnalistikos fakultetą. 1923 metais, kaip UP ir INS agentūrų korespondentas, ko-mandiruojamas Vokietijon, iš-ten Londonan, bet Hitleriui at-ėjus į valdžią, skubiai grąžina-mas Berlynan, NYT redakcijos štaban, kur išbūna iki ištremi-mo. Tenai buvo artimai pažinęs

linti beviltišką taikos padėtį iš-gelbėti. Jis labai pesimistiškai žiūrįs į Pasaulio Valstybės kū-rimą. Tai esą per daug nerealu. Tūkstantis metų gal praėjus-iki ši svajonė įsikūnys. Tolišius, tačiau pripažino, kad Atlanto Bendruomenės kūrimas, Euro-pos vienijimas yra dideli žings-niai į jį. Europoje amerikiečiai norėtų federacijos, kai tuo tar-pu anglai tęstų savo tradicinę su dominijomis politiką.

Jam buvo pastatytas klau-si-mas, ar Achesono paimtas “ba-lansavimo kursas” ir jėga pa-remtos taikos įgyvendinimas neprieštarauja tos pačios Ame-rikos taip mėgstamam propo-

daug stipresnė. Tai įrodys ir Suomijos pavyzdys. Rooseveltas padaręs nedovanotinų klaidų, kad užleisdų mažųjų tautų rei-ka-lą, bet ant jo negalima su-mesti visos kaltės dėl pralai-mėtos taikos. Baltijos klausimas neišsprendžiamas. To nepada-rys nė jokie incidentai, kaip kad buvęs lėktuvo nušovimas. Tik bendrame Rytų — Vakarų susi-kirtime ir baltiečių klausimas bus išspręstas. O dabar, tvirtiausiu Mr. Tolišiaus įsitiki-nimu, Baltijos kraštų paskira-veikla dėl nepriklausomybės būtų tiesiog nenaujinga. Jos turinčios veikti bent visos trys kartu, o ypatingai per būsimą Europos Uniją su Vokietija — Prancūzija priešakyje ir... laukti tolimesnės raidos.

Partizanai ir genocidas

Vienas svarbiausių NYT re-daktorių išreiškė apgailestavi-mą, kad juos pasiekia taip ma-žai žinių apie Lietuvos partiza-nų veiklą. Jo turimomis žinio-mis, tik lietuvių ir ukrainie-čiai tesudarą rusams didesnį rūpestį, bet tik tiek... Džiaug-tusi gaudamas daugiau. Pa-klaustas dėl galimybės jog Amerikos įstaigos pradėtų teik-ti reikiamą pagalbą vyrams, kovojantiems prieš bendrą prie-šą — komunizmą — Mr. Toli-šius atsakė, kad tai Amerikos kariuomenės, arba Slaptosios Tarnybos reikalas, apie kurį betgi “jis nieko nežinąs”...

Amerikos Senatas uždelsęs genocido įstatymo priėmimą. Bet, pasak Mr. Tolišiaus, tai at-sitikę dėl to, kad norėta išsiaiš-kinginti ar komunistai nepanaudo-tų jo sąveikiams tikslams. Jo as-meniška nuomonė — šis įstaty-mas bus ratifikuotas

Painiavos ir samprotavimai

Mr. Tolišius netikįs, kad “šal-tasis karas” greitai išvirstų į “karštąjį” — tačiau šioje vie-toje pertraukęs pažymėjo, kad reikią ypač rūpestingai sekti Londono konferencijos davinis — juose glūdinti artimiausia pasaulio politinė kryptis. Jis deda be galo daug vilčių bū-simai 3-tai įėjai — Europos Unijai. Ši unija turėsianti iš-spręsti “taip Saarą primenan-čius Vilniaus ir Klaipėdos klau-simus”. Jis tikįs, jog būdama su savo kaimynais vienoje federa-cijoje, Lietuva neturės baimės dėl šių dviejų miestų ateities. Išviso šis klausimo dabar ne-galima būtų spręsti, nes daug-mos tų sričių gyventojų ten ne-bėra, o ir lietuvių tik vardas greitai ten beapsiliks. Apsis-prėndimo teisę amerikiečiai labiau mėgstą tokiais atvejais normaliais laikais taikyti... O Europos unija, pradėjusi nuo geležies ir ugnies, sekanti sa-vo veiksmu turėtų suvienyti ge-ležinkelius ir taip toliau iki pil-na ekonominė vienybė bus pa-siekta, o tai sudarys patį gą, kurios Rusija nedrįs niekad už-pulti. Esą greta Amerikos tai būtų pastovios taikos laidas.

Tokia yra nuomonė aukš-tai pasaulio politikų ir žurnalistų vertinamo Mr. Otto Tolišiaus. Tačiau Atlanto pakto genera-linio štabo šefas gen. Bradley dieną prieš tai buvo išreiškęs savo pesimizmą suabejodamas ar Vakarų Europa spėtų susi-venyti kariškai ir ekonomiškai. Jis netikįs, kad sovietai tokie žiotli.

Visada kariškių ir politikų nuomonės skirdavosi. Mr. Toli-šius, kaip politikas ir įtakin-gas žurnalistas tradiciškai yra už taiką. Gen. Bradley — kari-škis — nujaudina mūšį, o mes pa-bėgėliai, klajūnai norime... namo; dabar ten cilyvos žydi ir žiemkenčiai, kaip mūras kyla. Tik dar kamtybės — vieno jų katro spėjimas vistiek išsipil-polcija dabar būtų buvusi dys... Almus.

Redaktorius Otto D. Tolišius

lietuvių P. Kaupą. O ištremė jį guoti tautų valdymuisi ir tvar-dėlo, kad jis vis sugebėdavo gauti žinių daugiau negu da-r. Goebelsas norėjo. Tada perke-liamas į Tokio, apdovanotas di-džiąja Pulitzerio žurnalistiko-s premija. Iš čia jis vėl tere-izavo savo straipsniais The Ti-mes japonų propagandos mi-nisteriją. Karui prasidėjus bu-vo internuotas, bet netrukus iš-keistas į japonų žurnalistus. Jau 8 metai yra NYT vedamų-jų rašytojas, kartu išleidęs eilę savo knygų: 1940 — “Jie norėjo karo”, 1943 — “Tokio praeš-i-mai”, 1945 “Japonų akimis žvelgiant”. Columbijos univer-sitetas jam suteikė aukščiausius medalius.

Pasikalbėjimas

Pasisekė jį rasti laisvą ryt-mečio metu; perėjus milžinišką, kaip laikraščio redakcijai, bi-blioteką, šalia radio stoties WQ-XR patalpų, 10 aukšte 43 gat-vės, porą žingsnių nuo Times Squero.

Bendrais klausimais pradė-jom: — Ar teisingai daugelis euro-piečių užspūla taip vadinamą amerikiečių sumatiralejimą?

Redaktorių šypstelėjo prisimi-nęs, kad šitas klausimas nese-niai jau buvo pačiuptas pran-cūzų spaudos. Jo svarbiausias argumentas, jog Amerika jau du kartus įrodė savo idealizmą šokdamas... “kautis už kitų in-teresų”... Jis manęs, jog Amerikoje idealizmo daugiau kaip bet kur kitur, taip pat ži-kad švino kasyklų darbininkai apsaugai nuo dulkių apsirūda-vo skarele nosį ir burną. 1556 metais Agricola išsamiai ap-rašė Schneobergo kasyklų pa-vojingumą sveikatai. Pietų At-rikos auksas kasyklos atidary-tos 1886 metais. Greit buvo pa-vestėta žalingų kasyklų dulkių įtaka seikatai ir jau 1907 m. buvo išleistas potvarkis, kad tik po tam tikro laiko po spro-gimų (dulkių didumui nusė-dus!) galima įeiti į kasyklas.

1912 m. jau buvo išleistas susi-tyymas dėl atlyginimo už įsira-gimą, įvykusį ryšį su darbu.

guoti tautų valdymuisi ir tvar-dėlo, kad jis vis sugebėdavo gauti žinių daugiau negu da-r. Goebelsas norėjo. Tada perke-liamas į Tokio, apdovanotas di-džiąja Pulitzerio žurnalistiko-s premija. Iš čia jis vėl tere-izavo savo straipsniais The Ti-mes japonų propagandos mi-nisteriją. Karui prasidėjus bu-vo internuotas, bet netrukus iš-keistas į japonų žurnalistus. Jau 8 metai yra NYT vedamų-jų rašytojas, kartu išleidęs eilę savo knygų: 1940 — “Jie norėjo karo”, 1943 — “Tokio praeš-i-mai”, 1945 “Japonų akimis žvelgiant”. Columbijos univer-sitetas jam suteikė aukščiausius medalius.

— Deja, — Mr. Tolišius por-ticigara išsiėmė, — juk jūs mato-te... Šitokioje pasaulio situa-cijoje neįmanoma remtis vien tik teisėmis... Todėl Amerikos politika ir esanti “Rusijai lipti ant kulnų” — sustiprinti savo pajėgas tiek, kad sovietai ne-bandytų ir nedrįstų pulti!

Paklausiau ar teisingai yra viliamasi, kad po karo (tai bu-simo tik mano “DP terminas”) Amerika padėsianti tautoms tapti demokratiškomis. Ne, jis to nemano. Tai nėra Amerikos reikalas kištis į kitų tautų rei-kalus — tautos pačios turi pri-bręsti demokratijai. Kada jis buvo paklaustas dėl “Pax Ame-ricana” galimybės, jis įg su-prato tik kaip užtikrinimą pa-saulio tautoms savo laisvę ir teises pačioms apsipręsti. Vie-name pol. žurnaly kitas žymus Amerikos žurnalistas, Mr. Wab-burg, įrodinėjo, kad JAV negali niekam leisti užimti Rytų — Cent-ralinės Europos, nes tada jai pačiai gręstų pavojus ir ji ta-da, anksčiau ar vėliau, įsiveltų į karą.

Pabaltijo klausimas

Būsimos politinės situacijos po karo redaktorių neapsiėmė spėti. Jis tikįs, kad nustatibai progresuojanti Europos vieny-bė su laiku išlaisvins, be karo ir Rytinę Europą. Jis, tačiau, ne-manąs, kad Ukraina taptų ne-priklausoma. Girdi, ji per daug tampriai suriša su Rusija, karį paigėtų be savo inteligentijos nepriklausoma egzistuoti.

Baltijos tautos pergryvena di-džiulį bandymą. Dar keletas metų ir jų gali nebėlikti. Tačiau Amerika visada pripažino ir pri-pažins jų teisę būti laisvoms. Ne dėlto, kad sukūrus naują Clemenceau tipo “Cordon Sa-nitaire”, bet grynai vadovauda-masi aukštais principais. Esą, jei Lietuva ir kitos dvi Baltijos tautos būtų ginklu pasiprieš-i-nusios Sovietų ultimatumui prieš 10 metų, jų tarpinaičių polcija dabar būtų buvusi dys...

K. Valteris.

Dulkių žala sveikatai

Motto: “Dulkė esi ir į dulkę pavirsi”.

Aišku, kad pavirsi, bet kiek-vienas dar nori pagyventi ir pamatyti kuo baigsis visi šio svieto prajavai! Juk visi nori pavirsimi į dulkes atidėti gali mai vėlesniai laikai...

Šiais moderniškais laikais daug yra patikimų būdų pavirsi-ti dulkėmis... Gal lengviau-sias būdas “išdulkėti” būtų pri-lindus prie sprogstančios ato-minės ar hidrogeno - vandeni-lio bombos! Na, nesunku yra “išrūkti” per kaceto krematori-umo kaminą! Bet ir šiaip yra tūkstančiai įvairiausių, tik gail mačiau veiklių ir efektingų bū-dų, pavirsti dulkėmis. Gal vie-nas iš lėčiausių būdų pavirsi-ti į dulkes yra per... dulkes, apie kurias čia ir pokalbėsime.

Dulkių yra visur. Tik jų ne-vienodas kiekis ir žalingumas. Jei prisiminsim kaitrias vasaros dienas Lietuvoje, kada tūkstan-čiai vežimų riedėjo į atlaidus ar turgų, tai jau iš tolo galėjai matyti dulkių debesį. “Arba javų kūlimo metu: žmogus žmo-gaus per dulkes nematė! Ir nieko. Niekas nesiskundė, nie-kas nekabėjo apie dulkių ža-lą. Bet dabar, kada tūkstančiai mūsų tautiečių sulindo į ang-lies bei auksos kasyklų urvus ir metalo, stiklo ar kitokių fab-rikus — šis klausimas yra opus, oi opus! Juk milijonai žmonių pasaulyje yra išstatyti žalingų dulkių pavojui; apie 50% iš jų — labai rimtam.

Visi žino, kad angliakasy-s tu-ri juodus plaučius. Bet dėl to nėra ko jaudintis, nes net įvalgiausia merguželė ne-įstengs jų pamatyti... Kas tu-ri juodą sąžinę, tai turėtų su-simąstyti, nors ir jos niekas ne-gali pamatyti!... Anglies du-kės nors ir nujuodina plaučius, bet jos nėra pavojingos. Pa-vojingos yra smėlio, granito, titnago dulkės, kurių yra taip gausu anglių ir auksos kasyk-lose. Ir juo smulkesnės dulke-

lės — juo žalingesnės, nes jos lengviau įkvėpti į plaučius. Abejojama, ar dulkėlės, dides-nės negu 10 mikronų (mikronas yra tūkstantoji milimetro dalis) gali pasiekti siauručius kvėpa-vimo takus: jos užkliūva nosy bei plaučiuose, kvėpavimo ta-kuose, ir vėliau būna iššnirp-čiamos ar iškosimos. Be to, jos yra sunkesnės ir greičiau nu-sėda žemėn. Pavojingiausias yra mažesnės negu 3 mikronai.

Dulkėlės, patekusios į plau-čius, juos žaloja mechaniškai — savo aštriais kampučiais ar chemiškai — kai kūno syvuose išsivysta jų kenksmingosios dalys. Žalingiausia dalis yra si-licinis rūkštis, kuriai veikiant plaučiai surandėta, su-sidarko ir suauga su krūtinės ląsta. Šią ligą vadina plaučių silikoze. Juo randėjimas yra to-liau pažengęs — juo mažiau yra kuo kvėpuoti ir juo grei-čiau žmogus uždūsta. Likusios nepalietos plaučių dalys sten-giasi pavaduoti amas, išimtų-sias iš apyvartos: čia plaučių pūslelės išsitempia, išsiplūcia. Iš to vėl žala, nes per daug pertemptos pūslelės nebegali susitraukti ir išstumti blogo oro. Ir to dar mažai: randėdami plau-čiai užspaudžia tūkstančius kraujų gyslelių, per kurias de-šinėsis širdies skilvelis per-pumpuoja kraują per plaučius, kur jis būna prisotinamas de-guonimi ir atiduoda anglies dvi-deginį, kurį iškvėpuojame. Gi sumažėjus gyslelių skaičiui — širdis turi žymiai sustiprinti dar-bą, kad galėtų per likusias gys-leles perpumpuoti reikiamą kraujo kiekį. To pasekoje širdis pavargsta, išsiplečia, kraujas tvenkiasi kūne, — žmogus ima tinti. Pagaliau širdis atsisako dirbti...

Paskiausi tyrimai rodo, kad prie tokių silikotinių plaučių lengvai prisideda džiūva, kuri greit žmogų pribaiigia. Skaito-ma, kad 60-70% visų sergan-čių plaučių silikoze — miršta nuo džiūvos.

Daug ginčų kelia ryšys tarp plaučių silikozės ir vėžio ligos. Yra įrodymų ir už ir prieš. Di-delė paslaptis gaubia Schne-obergo, Vokietijoje, kasyklų darbininkų dažną susirgimą plaučių vėžiu. Stebėjimai parodė, kad 62% visų čia mirusių darbininkų mirė nuo plaučių vėžio! Kodėl tas pasitaiko tik čia ir ligi šiol niekur kitur? Gal tai nuo kokių dar nežinomų dul-kių ar radio - aktyvių medžiagų?

Kyla svarbus klausimas: kaip greit plaučiai gali silika dulkių įtakoj surandėti? Griežtai nustatyti yra sunku, nes ne visi žmonės yra vienodos sveika-tos ir ne visų dirbančiųjų dar-bų sąlygos yra vienodos. Nu-sistatyta, kad jei vienoj kūbinėj pėdoj dulkelių skaičius neviršy-tų 100 milijonų vienoj kūbi-nėj pėdoj, tai jau po poros dar-bų metų bus mazgelių plaučiuose. Kaip taisyklė silikoze gauna darbininkai, dirbę 5-20 me-tų ore, kuriame kūbinėj pė-doj yra 15-20 milijonų silika dulkelių. Suprantama, kad kvė-puoja per nosį mažiau nuken-tinau, negu tie, kurie kvėpuoja per burną.

Pirmieji ligos reiškiniai sun-kiai pastebimi. Palengva atsi-randa dusulys: pradžioje tik sun-kiai padirbėjus, o vėliau ir leng-voj darbą dirbant. Rytais gaili būti sausos kosulys. Ir tyrinė-jant ligonį galima nerasti reikš-mingesnių pakitimų. Tik Roent-geno spindulių atidengia pa-slapstį! Todėl dulkėse dirban-čių darbininkų krūtinės organų kontrolė Roentgeno spinduliais turi būti daroma kas pusmetį, nes peršviečiant — pakitimus plaučiuose galima pastebėti anksčiau negu ligonis ką nors pajunta!

Jokio gydymo nėra. Reikia griežtis visų galimų apsaugos priemonių, k.a. kvėpuoti tik per

IŠ ANAPUS

prieš karą". Kolchozai Lietuvai
je "bujoja, ir žmonės "susilau-
kė ligi tol negirdėtos laisvės ir
gerbūvio". Lenkų agentūra ka-
mentuoja: "Žodžiu, tiek lenka-
kaip ir lietuviai turį džiaugtis,
kad didysis Stalinas į tėvy-
nės gabalą išvadavo. Tikrovė
je sovietinėje Lietuvoje vis-
patauja baisus skurdas, koki-
seniausį žmonės neatsimena-
Nuolat nors pavieniui iš Lietu-
vos atbėgę žmonės pasakoja
kad gyvenimas visais atžvil-
giais taip pablogėjo, kad vis-
atsidūrė skurde. Daugeli tūks-
tančių žmonių išvežė į Sibiri-
arba į Rusijos gilumą. Šeimo-
suskaldytos. Policinis terora-
baisus. Visos statistinės skaitl-
nės yra netikros ir sudaryto-
tikta užslėniamiis mulkinti".

PR. KOZULIS

VARGINGA KELIONĖ Į PARNASĄ

Aš jočiau naktį, jočiau dieną —
Parnaso niekaip negaliu pasiekti;
žirgeliui trūksta gero šieno,
o man — drąsos ir išminties.

Postai nardo tarp žvaigždžių,
žvaigždės myluodami švelniai,
o aš — kasdieniškam purvyne
taškaus nulūžusiais sparnais.

Sakiau: kad lėksiu, kaip perkūnas
griausminga zovada kalnais;
bet žirgų slegia mano kūnas
ir tas — vos velkas žingine.

Taip joit naktį, joit dieną —
viršinių niekaip negaliu pasiekti;
Pegasai trūksta žalio šieno,
o man — drąsos ir išminties.

Kanados Lietuvių rašytojams

ATSAKYMAS Į SVEIKINIMUS

Brangūs Tautiečiai,

Jūsų laiškas pasiekė mane Berlyne, kur nukeliauti turėjau vienai sėselei mirus ir likusiai senesniajai ir negalios varginamai būt paguoda. Bet 22 š.m. vėl grįžtu Detmoldan, kur man yra gyvenimo galimimų. Už Jūsų laišką sakau širdingą ačiū. Tokie prisiminimai ir sveikinimai yra man, kūrėjaiškaiti jau silpnėjančiam senoliui tikra gaivestis. Tegul pasipildo Jūsų linkėjimai! Rašau dar vis ką nors. Kelis rašinius gal skelbs Toronto Aidas ir Chicagos Draugas. Didesnius, kad ir nedidžius, raštus esu dabar ir vokiečių kalba sukūręs. Mat rodosi, kad tuli mano išmanymai pralenkia tai, kas kitų magystojų iki šiol pareiškta. Bet ar atspausdinami bus, dar nenumatoma, vis — dėlto tikiu, kad tas mano pareikštos mintys vokiečių kalba ir amžiu iškilus iš žemiško gyvenimo greičiau išliks. Jaučiuos kūniškai kartais gana silpnėjęs, bet kartais ir vėl lyg atsigaunęs. Gal tai ir dar teks patirti, kad tauta įgyja laisvę. Bet vis rodosi man, kad tam pasidaro tikrumas, jeigu tautiečiai stengiasi būti pavyzdiniai, būtent žmoniškai žmonės. Tada tauta patiria pralaimėjimą iš Šventos Valios ir Galios, kuri visus vyksmus visoj Visatoj nustato.

Sveikinu visą sambūrę širdingai dėkavodamas už malonų pasveikinimą.

Vydūnas.

Berlyne, 21 balandžio m. 1950 mt.

Kanados Lietuvių Rašytojų Draugijai, Torontė

Mielas Pirmininke,

Labai dėkoju už sveikinimus ir padėrinamą žodį kovoj už Lietuvos teises ir laisvę. Kova sunki. Mums karas dar nesibaigė. Jis tęsiasi ligi galutinio laimėjimo. Laimėti jį reikalingas visų lietuvių, kaip vieno, įsijungimo į kovos frontą. Pasiryžimas aukotis iki gyvybės praradimo, ligi paskutinio kraujo lašo ligi visų savo asmens patogių atsisakymo tėvynės laisvės reikalui — būtinis laimėjimo sąlygos. Turim pakankamai darbo dar savo tarpe. Rašytojai yra didelė jėga. Aš tikiu, kad Jūs, Broliai, savo plunksnas dešimteriopai energingai ir jėga taip pat įjungsite į tą kietą, bet šventą kovą už savo tėvų žemelės garbę ir laisvę. Dieve padėk.

Jūsų

M. Krupavičius,
VLiko ir VT Pirmininkas.

Valančiaus gimtajame sodžiuje

Žalia vilnim liuliuoja vasarą.
Jai. Pievose skamba, žvanga
dalgiai. Tęsiasi viena po kitos
ilgos, storos pradalgės. Jau patis
darbymetis. Dabar ir Lietuvoje
dienos saulėtės ir karštos. Mes
suprakaitavę, kaip ir šienpiūviai,
ieškome sodžiaus laukų
kryžkelėse vyskupo Valančiaus
gimtosios tėviškos. Pirmai pro-
gai pasitaikius, klausiam seny-
vą šienpiūvį:

— Sakykite, kur čia važiuoti į vyskupo Valančiaus tėviškę?

— Vyskupas, vaikeliai, jau senai mirė. Tai buvo šventas žmogus. Kas dabar gyvena jo namuose nežinau. Aš čia tik nuo švento Jurgio...

Greit susiradome Valančiaus tėviškę. Namų kieme šeiminingas kalė dalgį. Ir jis jau ruošėsi išeiti į žoligais pievas. Mes iš pirmo žvilgsnio supratome, kad čia mažai berusime vyskupo Valančiaus pėdsakų. Tą patį mums paaiškino ir namų šeimininkas.

— Taip, aš gyvenau vyskupo sodyboje. Ši ūkį mano tėvas pirkė prieš 50-60 metų. Tada trobesiai jau buvo seni, supuvę. Rąstai betiko vien tik kurui. Naujesiems pastatams teko tik pamatų akmenys.

— Tai jau nieko nėra užsilikusių iš vyskupo laikų?

— Nieko... Tik vienai vietai Kristaus Kančia. Anksčiau kieme stovėjo senas medinis kryžius. Jis buvo pastatytas per Valančiaus primicijas. Per daugelį metų kryžius supuvo ir pasiviro. Kartą siautė didelė audra su viesuliais ir perkūnija. Viesulas išvertė ir senąjį kryžių. Mes nuėmėme Kristaus Kančią ir padėjome kambaryje, kaip šventąjį relikviją.

Ūkininkas parodė mums šį vienintelį vyskupo laikų atminimą. Ilgus metus lietūs plaučiai, saulės kaitinta Kristaus Kančia buvo pajudijusi. Erškėčių vainikas aptrupėjęs. Pirštai nuo saulės suskeldėję. Vinių rūdys buvo palikusios dideles kaip atvirų žaidų dėmes. Jis mums pasakojo, kad ir prie Kretingos vieškelio esanti koplytėlė statyta Valančiaus lėšomis. Šventieji ir čia buvo pasenę ir apkerpę. Pamaldūs žmonės juos atnaujino naujomis spalvomis nudažę.

Kartą, esą, vyskupas prisi-

sapnavęs jo žmonai ir tai buvo, laikai naktis, o saulėta diena, pats vidurdienis. Jo žmona tada pievose varčiusi pradalgę. Pavargusi, atsisėdusi valandėlei ir užsnūdusi. Vos tik sumerkus akis, žiūri, ateina vyskupas. Apsivilkęs kunigiškais rūbais, su vyskupiška lazda rankose. Saulės spinduliai atsimušdami, žerėjo ant baltos paaukuotos ganytojo tiaros.

Valandėlę jis žiūrėjęs į pageltus rugių laukus. Rankomis palietęs brandžias nusvirusias varpas. Paskui pakėlęs akis į dangų, ištisęs rankas ir palaiminęs visus plačiuosius laukus. Lėtu žingsniu, pasiramsčiuodamas vyskupiška lazda, nuėjęs prie namų. Pravėręs duris, bet neperžengęs slenksčio, sugrįžęs atgal, kur stovėjo kieme kryžius. Čia valandėlę jis meldėsis. Vėl grįžęs į lauką ir pradėjęs vyskupiška lazda vartyti šieno pradalgę. Ji išsigandusi ir atsibudusi. Aplinkui laukuose buvę tuščia ir tylu. Tik iš pietų pusės kilo tamsūs, juodi audros debesys. Nors tai būvęs tik sapnas, bet tie metai būvę jiems labai geri. Jie prikišė daug rugių ir vasarą. Jų užtekę sėjai, duonai, paukščiams, gyvuliams ir buvę kas ir turguje parduoti.

Gyvų žmonių, kurie prisimintų vyskupą Valančių, sodžiuje nebuvo. Nors mes vyskupo nie-

kuomet nematėme ir nesapnavome, bet pajutome, kad jo pėdos čia giliai įmintos. Čia po atviru, mėlynu dangumi, tarp banguojančių laukų, lengvą buvę prisiminti vyskupo dindga, audringa praeitis. Iš girdėtų pasakojimų, iš knygų pynėsi vaizdai. Štai vyskupas dunda ketverta karietoje. Jį lydi žemaičių raiteliai. Visi keliai, kur pravažiuoja vyskupas, išpuošti žalumynais ir vainikais. Jam lenkia galvas, kelius seniai ir vėliai. Skamba bažnyčių varpai. Ir koks vyskupas galingas ir didelis, kai sėda į raudoną purpurą papuoštą sostą. Tačiau, jis paprastas, kai spaudžia vaikų galvėles ir prilieminėja į savo namus vyžotus baudžiauninkus. Čia jis savo salone geria arbatą su gubernatorium, o jo virtuvėje ramus knygašys laumekia raštų ir pinigų. Legendariai jis šventas ir nepamirštamas kultūros istorijoje.

Tylūs ir susimąstę pakėlėme galvą. Ten aukščiau buvo giedras ir mėlynas dangus. Saulė, rodos, liepsnotė liepsnojo vidudienio tyloje. Toks dangus reikėtų būti ir vidurvasaryje. Gal tai buvo, kad vyskupas iš aukšto dangaus galėtų pamatyti savo tėviškos derlingus laukus...

Iš spausdinamos knygos "Žmogus, kuris amžinai keliaivo", 2 sąsiuvinio.

A. Vilainis — Šidlauskas.

Aukštieji hierarchai prieš divorsus

Prancūzijos kardinolų ir arkivyskupų konferencija išleido aplinkraščių, kuriame nagrinėjama moterystės išsiskyrimų nelaimė. Nusiskundžiama, kad pagal 148 metų statistiką Prancūzijoje išsiskyrimai sudarė 12,6 procentų visų šeimų. Norint teisingai vertinti išsiskyrimų žałą, — sakoma aplinkraštyje, — reikia pakilti aukščiau už asmeninius žmonių interesus ir žiūrėti viešosios gerovės žvilgsniu. Tada kiekvienas civilizuotas žmogus supras ir pripažins, kad divorsai yra blogis, kuris kenkia šeimai, vaikams ir visuomenei. Toliau pabrėžiama, kad vyriausybė, įstatymų leidėjai, teisininkai ir valdininkai yra dėl šio blogio dažnai atsakingi.

O kunigai — sakoma aplinkraštyje — turi pareigą žmonėms

tvirtai ir protingai priminti, kad tie, kurie ieško išsiskyrimo daro nuodėmę, o jeigu išsiskyrimas sudaro kitas jungtuves, esantį gyvam savo santuokos antrajam nariui. Bažnyčios akys laikomai viešaisiais nusidėjėliais ir dėl to išskirtinai nuo sakramentų bei neturinčių teisės būti palaidotais katalikų kapuose.

Prieš divorsus ir JTO

Jungtinių Tautų Socialinės komisijos pirmininkas Dr. Correa sekančią komisijos posėdžių sesijai pradžioje patiekė svarstytą projektą tarptautinio pakto, kliudančio lengvus moterystės išsiskyrimus, jei išsiskyrimo būtų vedantieji nėra tu valstybių piliečiai. Kai kuriose valstybėse jie lengvai gaunami.

ANTANAS ŠALČIŪNAS

PAVASARIS

Pavasaris... Čiedai, ir obelys pražydo,
O į širdis plaukia nežinios daina —
Gal jau paskutinis vytyrų pragydo,
Gal jau paskutinė žydinti diena?...

Rytoj gal siaus audros, gal malda dagilio
Neskambės tau, Dieve, galybių didžiū.
Gal rytoj pasaulis bus mane apvylęs,
Nes čia tavo balso, Dieve, negirdžiu.

Šiandien sodai žydi, pasavaris eina,
Šiandien plaukia širdys kupinos vilties.
Šiandien mes kaip vienas trauksim linksnų dainą,
Rytoj galvas lenksim prie juodos mirties...

Kristaus karsto drobulė

Gegužės 5 dieną Romoje baigėsi tarptautinio Torino drobulės tyrinėjimo kongreso posėdžiai, kuriuose dalyvavo žymūs įvairių kraštų mokslininkai. Kongreso dalyviai persikėlė į Torino drobule, itališkai "Santa Sindone", tai 4 metrų ilgio ir vieno metro pločio senoviškos drobės gabalas, kuriame žymu melsvi ir rausvi nelabai aiškūs žmogaus kūno bruožai, žmogaus, kuris buvo ant jos paguldytas ir nuo galvos ligi kojų vėl ta pačia drobulė pridengtas.

Pagal seną tradiciją (bent nuo 10 šimtmečio), ši drobulė gerbiama kaip Kristaus įkapių drobulė, į kurią Jis buvo įvyniotas laidojant. Savojos kunigaikščiai šiai drobulėi laikyti pastatė gražią koplyčią. Nuo 1898 metų pasaulio susidomėjimas drobulė įneja ir naują fazę. Būtent tais metais garsi drobulė buvo pirmą kartą fotografuota. Didelis buvo visų nustebimas kai fotografijos neigatyve veido vietoje pasirodė mąstytosi veido bruožai panašūs į tradicinius krikščionių žinomus Kristaus bruožus. Toliau drobulė buvo fotografuota 1931 ir 1933 metais. Atlikus stambius papildinimus paaiškėjo, kad spalvotos drobulės vietos jokių būdu nėra užteptos dažais vietos. 1939 metais Italijos mokslininkų kongresas vadovaujant Tėviui Gemelli, Milano Švč. Širdies Katalikų universiteto rektorui, pripažino, kad krikščioniškoji tradicija tvirtinti, jog ši drobulė yra Kristaus įkapė, neprieštarauja mokslininkams tyrinėjimams. Karo metu drobulė buvo paslėpta

ta kalnuose viename vienuolyne ir jos tyrinėjimai nutrūko. Romos kongresas tęsia Italijos kongreso darbus ir pripažįsta, kad tradicija mikslininkams davinams neprieštarauja. Tarp keleto įdomesnių pasakojimų buvo ir čekų profesorius Hynek pasakaita, kurioje jis išaiškino melsvų dėmelių atsiradimą drobulėje. Būtent profesorius Hynek yra daręs bandymus palaidoti lavoną panašiai ištepant ir padedant oloje, susukant į drobes, kaip buvo senovės žydų paprotys laidooti ir rezultatai gaunasi panašūs, kaip Torino drobulėje. Tą patį patvirtino vienas Italijos profesorius. Reik pažymėti, kad Bažnyčios autoritetas šiuo reikalu palieka laisvę kiekvienam manyti kas jam atrodo gera.

"LAISVOJI LIETUVA"

Būdamas sostinė tirščiausiai lietuvių apgyventos Ontario srities, Torontas natūraliai darosi ir visokeriopu lietuviškuoju centru. Į jį plūsta masės naujų lietuvių ateivių, baigusių darbus miškuose, kasyklose ar prie užkampių statybų. Dėl to ir visuomeninė veikla Torontose gyvaujausiai reikšminga. Organizacijos ir sambūriai dygsta, kaip grybai po lietus, formuojasi ir persiformuoja sąjūdžiais.

Neskatant maskviniais dažais ryškiai dažyto "Liaudies Balso", gegužės 18 d. pasirodžius "Laisvajai Lietuvai" Torontas turi jau du lietuviškus laikraščius, o žada netrukus turėti ir žurnalą, nes čia numatoma neužilgo perkelti "Skautų Aidą".

"Laisvoji Lietuva" pasirodė kaip simpatiškos išvaizdos, nedidelio formato (pusės "TŽ") 8 puslapių laikraštis.

Tai yra tęsinys to paties varo leidinio,ėjusio Vokietijoje, spausdinto rotatorium.

Reikia tikėtis, kad "LI" pradės dažniau rodytis, išryškės ir veidas pačios LAS organizacijos, kuri daug kam tebėra neaiškus fenomenas, neretai sukelias tuščių pasižodžiamų. Sveikintinas "LI" atvirumas, bet ideologiniam išsiryškintimui laukina aiškiau formuluotų pasisakymų.

REDAKCIJAI PRISIŪSTA

Atėitis, Nr. 3 (15), Gegužis 1950 m., Atėitinių žurnalas, 1-24 psl. Turiny: A. Maceina, Daugavėidė motinystė; Atėitinių kultūrinė veikla (iš "Savu Keliu"); Alb. Marius Katiliškis, Pasakojimas apie veldrodį; A. Sušinskas, Kai žmogžudys mato savo auką altorių garbėje; J. Šarūnas, Žingsniai Žaliakalnių gatvėje; Lietuvė motina; Irena Tr., Vietoj laiško motinai; B. Empakerytė, Vakarais ant Atlanto; Kazys A., Ar norėtum studijuoti Notre Dame universitete; Joan Christie, Amerikos katalikų studentų sąjūdžiai; Sportas, Mūsų gimtoji kalba; Įvykiai, darbai ir žmonės; Mes plačiame pasaulyje. Be to, eilėraščių A. Karvelytės, L. Žitkevičiaus, Pr. Kozulio, R. Braudino, Al. B., A. Baužinskaitės, 12 iliustracijų.

vakare? Ta pati kambarelio vienišuma ir daiktai, nusibodę jau iki-gyvo kaulo. O kasgi gale gyvenimo laukia, gale kasdien trūpėjantį gyvenimo? Dėl to jis kažkaip vis įtemptas, blogai nusiteikęs. Kažkoks kaukas užsidėjęs ant sprando, kurio niekaip nenuspūrtys. Šiandien tarp bepročių praleista diena yra niekam verta, diena be jokios prasmės. O ir rytoj diena, pagailvoja jis, bus nekitokia, bus nieku negeresnė, Yra aišku, kad gali eiti žingsniu, ar lėkti automobiliu, ar skristi lėktuvu — galas bus tas pats. Tai kam ir kur skubėti vis uždus, kam lėkti nežinia kur, lyg akis išdegus.

Jis užsuka į kapines. Po žeme čia daug daug tyliai karstuose guli. Daug niekur jau neskubančių, niekuo jau nesirūpinančių. Vistiek — labai išmintingi buvę ar trenkti, dičiurčiai ar iš atkiltos į praeivius rankos mitę — vstiek visi čia lygūs, visi čia broliai. Štai, kur visko amėn. Ar buvo šilkinės kojinautės, ar kaimo merginos klumpės — amėn, tas pats.

Žiūrėjęs į protapius tarp kapų. O gal kaip tik šitoj vietoj ir bus jo kapas. Ką gali žinoti. Jam savotiškai keista, kad šitoj, štai, vietoj gali būti jo kapas, kad čia yra riba, baigmė, kur sustoja plūkimasis. Žmogus čia galutinai išsilaisvina iš apsidėmo, iš akmenų tįsymo. Čia atgulė karta po kartos, generacija po generacijos.

Kapinių patvory jis išvysta kaukuolę, iš pradžių pamamės, kad tai toks baltas akmuo. Ne, ne baltas akmuo — kaukuolė. Pati viena. Tuščiom akim. Gyveno tas irgi kažkada. Argi?...

Ji tokia čia viena, šita kaukuolė, šitas buvęs svetimas žmogus. Nei šis, nei tas po praėjusio gyvenimo.

Keistai juk čia visai tuščias ir jau niekam nereikalingas šitos kaukuolės buvimas.

Jis pasilenkia ir pakelia iš patvorio kaukuolę, šitą kažkada buvusį žmogų. Nosinė nuvalo pilipusias žemes. Kaukuolė vos pastebimai nusisūpsio: ir ironija, ir kažkokia panleka, ir darų kažkokia sadizmo, kažkokio žiaurumo į tą tylią šypseną prisimaišę.

— Kas tu buvai: vyrras ar gražuolė?

— ...

— Numirėi senas ar jaunas? O gal tik vaikas būdamas, ilqą ilgą iškentėjęs, numirėi kančioj didelėj, nors blogo nie-

kam nebuvai padaręs, gal ne gėlytės svetimos nebuvai nuskykęs?

— ...

— Numirėi, nusižudei ar gal tave kas nužudė?

— ... — kaukuolė tyli. Niekad neatsakys.

— Buvai, kaip aš, vienas? O gal paliko suklykę juodos akys su juodom kasom? Ar kas atsimindavo tave pilnaties naktį, ar kas apsiaverkdavo už lango topoly vėjeliui šlamščiant?

— ...

— Taip, tu tyli. Viskas jau praėję, viskas tau dabar jau vien tikta niekai. Kokia visko buvo prasmė? Gyvenimas ištikrųjų man klaidus: klaidus gyvenimas, kaukuolė, nes aš nematau jo prasmės, nes jis juk pagaliau vieni niekai.

— ...

Kaip tu atsiradai čia patvory? Į žvaigždės žiūrėjimą tuščiom akim? Ir kaip išlindai pro storą kapų žemės sluogsnį? Žinia, kasdami kokiam nors kitam duobę, tave išmetė viršun. Tu nusiritai į patvory ir užsislėpei. Bijojai, kad tavęs nepastebėtų ir vėl į žemę neužkastų. Aš gerai žinau pagal save, kad tu niekad nenorėjai būti užkastas. O jie greičiausiai gal net ir dėmesio į tave nekreipė, lyg būtum akmuo ar žemės grumstas. Visai esi jau užmirštas, kad kada buvai žmogus. Po daugelio dešimčių metų tik aš pirmas tave prakalbinau. Bepročių ligoninės tarnautojas prakalbino tave, nežinomas žmogau. Pasakyk man už tai ką nors: juk tu kasdien, kaip ir aš, tiek daug visko primąstydavai. Kur dingę tavo žodžiai: juk tu kasdien kalbėjai? Kas dabar iš visų tavo darbų, nors tu kasdien dirbdavai? Kokia gi visko buvo prasmė?

— ...

— Tyli, šypsa. O šypseną šita, atleisk man, isai kaip pamišėlio. Gal išėjai iš proto dėl prieštartinės kančios? O gal dėl to, ką mirties minutė išvydai ir supratai? Į ką atgręžta dabar ši tavo ironija? Kam ši panleka, kaip nieks ne tavo beprasmiško čia patvory buvimo nepastebėjo?...

Jis buvo jau benumetęs kaukuolę vėl į patvory, bet susilaikė. Kaip šitai patvory meste numesi buvusį žmogų, lyg kokią šiukšlę. Jis pasilenkia ir gražiai padeda kaukuolę į buvusią jos vietelę.

Bet ateina mintis: paslėpti ir ją kartu. Ką čia tūnos? Elme! abu į miestą. Pamatyti, kaip žmonės skuba, nors jau, žinoma, /

(Bus daugiau)

Vokietijos vaidmuo auga

Vienas iš svarbiausių „Trijų Didžiųjų“ pasitarimo punktų be abejonės, tenka laikyti Vokietijos klausimą. Buvo sakoma, kad šis klausimas bus aptartas pagrindiniai. Ir neveltui Dean Acheson, keldamas bene pirmąjį tostą, Vakarų Vokietiją pavadino „Vakarų šeimos nariu“.

Prancūzai šiuo kartu labai „išradinę“

Niekas tiek nebijojo atsikurti ir apginkluotos Vokietijos, kaip prancūzai. Kur tik būdavo tariamas, kur buvo kalbama, kad reikia įkvėpti nors Vakarų Vokietijai daugiau „gyvybės elektrą“, prancūzai vis tam priešindavosi. Nūdien, kaip pasirodo, ir jie sukalbėsami. Matyt, priešo išvados, jog nors ir kažin kaip bausis ateityje būtu vokiškasis militarizmas, tačiau bolševikinės ordos, kurios, galima sakyti, dabar stovi visiškai Prancūzijos pakluonėje, yra dar baisesnės... Čia reikalingas „būferis“, kuriuo tegai būti tik Vakarų Vokietija.

„Didieji“ labai susidomėjo premjero G. Bidault planu įkurti naują Atlanto Tarybą, kuri turėtų pasidaryti vitališku organu, galinčiu vesti sekmingus ir greitus pasitarimus ir priimti nutarimus. Tos Tarybos dispozičiai turėtų būti ginkluotosios valstybių jėgos, o taip pat ji spėtų ir ekonominius reikalus. Į šią Tarybą įeity ir Vakarų Vokietija.

Gi užsienių reik. min. Robert Schumacher pasiūlymas sudaryti bendrą Prancūzijos ir Vokietijos sunkiosios industrijos „kombinatą“, taipgi rado „Didžiųjų“ tarpe oficialų pritirimą ir susidomėjimą.

Besidomėdami šiais ir kitais klausimais, „Trys Didieji“, be to, dar labai domėjosi ir Vakarinės Vokietijos ginkluotųjų pajėgų atkūrimu, kitą sakant, sudarymu jau minėto „būferio“ tarp Sovietų ir Prancūzijos.

Gi tas „būferis“ — dėmesio vertas

Juk Vakarų Vokietija turi 45 mil. gyventojų, kurie, anot Britų komentatoriaus Alan Moorehead, yra taip išsilavinę karo reikaluose ir jaučia tokią baimę, o kartu ir neapykantą raudonajai Rusijai, kaip niekas kitas pasaulyje. Jie, esą, tik džiaugtųsi gavę progą „įkirsti bolševikams į kailį“...

Alan Moorehead teikia ir tolimesnius išvedžijimus dėl reikalo ir naudos apginkluoti Vakarų Vokietiją. Jo teigimu, šiuo metu Vakarų Vokietijoje yra apie 2 milijonus bedarbių. Be to, kiekvieną savaitę beveik reguliariai atbėga po tūkstantį vokiečių iš Rytų Vokietijos, kas dar daugiau pasunkina padėtį. Netgi Ruhr'o srityje šiuo metu esą sunku gauti darbo.

Gi masių antagonizmas komunistams, esąs labai didelis. Ypačingai Vakarų Vokietijos gyvenėjai įsiutę ant bolševikų už vykdomą terorą Rytų Vokietijoje. Gi kas vyksta už geležinės uždangos, jiems puikiai žinoma, nes palidija gyvi liudininkai, kurie šimtais kasdien atbėga į vakarus.

Veldu į tikrąjį taikinį

Neapsilaukę, kad jau šis senas daugelis žmonių yra mėtę akį į tuos 45 milijonus vokiečių — anksčiau Alan Moorehead ir žinoma, reikėjo joms vėlyv jėgos? — Jie rasti tenai. Reikalinga joms gėdų karūza? Yra, ir ten, kurie pasirodė ir laukia būti pajungiami tiesiogiai karui.

Kiekvienas Vokietijos miestas ir kaimas gyvena būvęs Weimaro karnizais, kurie vieną dieną, lenkia atkuriant vokiškąsias armijas.

Karas — yra jų užsiėmimas, lyg ir profesija. Jų neapykanta kasdien vis auga tradiciniams priešiui — raudonajai Rusijai. Dėl tos priežasties, esą, nebūtų sunku gauti geriausių kovos dalinių pačioje Europoje, o tie daliniai — ir būtų puikus būferis tarp Rytų ir Vakarų.

Pačių vokiečių padėtis

— Žinoma, — kaip toliau rašo Alan Moorehead, — keli ar keliolika tūkstančių profesionalių vokiečių karininkų ir du milijonai bedarbių, automatiškai dar nesudarys valingos armijos. Tuo labiau, kad šiuo atveju yra visokių neigiamų veiksnių. Jų aplinkumai dar tebėra gyvi liudininkai neseniai praėjusio karo. Griuvėsiais dar tebėra nusėtas visas kraštas, tebėra ryškūs buvusieji karo laukai. Tokiu atveju daugelio vokiečių nuotaika dar tebėra pilka. Miestų centruose krautinių vitrinų gražiai atrodo, bet priemiesčių gyventojai daugumoj dar labai skurdiškai verčia. Si. Kartu su Vokietijos apginklavimu, reikalinga pasisisteminti išgyvendinti iš pavienių vokiečių toli asmeninė krizė, kitą sakant, reikia juos pastatyti ant kojų.

Geriau „be mūsų“...

Bevažinėdamos po Vokietiją ir betirdamos vokiečių nuotakas, Alan Moorehead užklauso jaunimo apie galimą Tretijį pasaulinį karą, iš kurių dažnai gaudavęs atsakymą: „Be mūsų“...

O priežastis tokio atsakymo — baimė civilinio karo. Daugelis jų žino, kad 18 mil. vokiečių yra Rusų zonoje ir jie nenorėtų tarpusavy kariauti. Netgi toks atsakingas vokiečiai, kaip Niemoeler, esą, nurodęs, jog galys iškilti karas tarp vokiečių protestantų ir Romos katalikų. Nes, pasak jo, arti 50% Vakarų Vokietijos gyventojų yra katalikai, kurių valdžios priekyje yra

Dr. Adenauer, taipogi katalikas, o Rytuose — daugiausia protestantai.

Vakarų aliautų požiūris

Bent ligi šiol prancūzai (ypatingai prancūzai) ir anglai žiūrėjo į šį reikalą skeptiškai ir su baimė. Jiems kildavo prieš akis daug visokių klausimų ir neaiškumų. Vokietijos apginklavimo reikalas, jų akimis žiūrint, dar vis nebuvo pribrendęs.

Gi amerikiečių požiūris, esą, jau senokai buvo aiški. Jų nuomone, reikalinga tuo greičiau pakelti Vokietijos gerbūvį. Hamburgą reikia leisti vokiečiams kuo greičiau padaryti didesnių laivų statyklą ir doku darbininkams nebeleisti ilgai tinginaiuti. Vokiečiai, esą, seniai nebeturėtų jausti didelių suvaržymų ir metas būtų patiemis galvoti, kad jie yra Vakarų pasaulio žmonės ir už Vakarų Europą turi kovoti.

Kas dedasi Rytų Vokietijoje?

Nagi, sovietai nesnaudžia. Jie senokai jau įsteigė vokiečių ginkluotąsias pajėgas, vadindamos „liaudies milicijos“ priedanga. Toji „liaudies policija“ yra paskubomis apmokoma kariuotės viešame kare, o taipogi ir partizaniniame. Be to, bolševikai, kaip ir liūdnos atminties Hitleris, skubiai organizuoja vokiškąjį jaunimą, į taip vadintus „Laisvojo Vokietijos Jaunimo“ — FDJ — dalinius. Tai yra visai panašūs vienetai į buv. „Hitlerjugend“, tik anie buvo rudi, o čia — raudoni.

Gautomis žiniomis iš anapus geležinės uždangos, tokio jaunimo jau priverbuota 1.500.000. Jie visi apmokyti vienodai — žalsvais marškiniais. (Prie Hitlerio buvo raudoni). Į šią organizaciją įeina nuo 14 iki 24 metų amžiaus jaunuoliai. O jaunesnieji jų broliai — nuo 6 iki 14 metų — organizuojami į jaunųjų pionierių dalinius. Taigi rusai jau gerokai pralenkė vakariečius.

Pr. A.

Bolševikų šnipinėjimo tinklas

Bene stropiausiai pastaruoju metu bolševikų šnipinėjimo tinklą pradėjo sekti Kanados katalikų laikraštis „The Ensign“.

Dar kovo mėn. jis paskelbė, kad garsusis Fuchs kaip įtariamas šnipas Kanados saugumo organų Britų saugumo tarnybai buvo nurodytas dar 1946 m. Žurnalas tada klausė, kas kaltas, kad jam dar beveik 4 metai buvo leista veikti ir išdavinėti paslapstis. Į šį „The Ensign“ priekiašį reagavo D. Britanijos vyriausybė. Pirmiausia tai paneigė lordas kancleris viscount Jowitt, pareiškdamas, kad panašią informaciją britų saugumas niekad negavęs nei iš Kanados nei iš jokių kitų šaltinių. Panašiai atstovų rūmuose pasigėrė ir premjeras Attlee. Bet jau balandžio 5 d. lordas kancleris pareiškė, kad ant Fuchso pėdsakų užvedusi tula užrašų knygtelė, užtikta 1946 m. Kanados šnipinėjimo byloje. Kad Kanada pranešė Britanijai apie Fuchso dar 1946 m., Otawos parlamente vyriausybės atstovs taip pat nesenai patvirtino. Tuo būdu klausimas lieka neaiškus. Lordas kancleris pranešė, kad Fuchs buvęs suimtas po pusės metų po to, kai buvęs gautas kažkoks pranešimas iš JAV saugumo organų. Bet kas jį dengė nuo 1946 iki 1949 metų?

Matyt ieškodamas šios mįslės sprendimo „The Ensign“ korespondentas padarė pasibūv. „Hitlerjugend“, tik anie buvo rudi, o čia — raudoni. Gautomis žiniomis iš anapus geležinės uždangos, tokio jaunimo jau priverbuota 1.500.000. Jie visi apmokyti vienodai — žalsvais marškiniais. (Prie Hitlerio buvo raudoni). Į šią organizaciją įeina nuo 14 iki 24 metų amžiaus jaunuoliai. O jaunesnieji jų broliai — nuo 6 iki 14 metų — organizuojami į jaunųjų pionierių dalinius. Taigi rusai jau gerokai pralenkė vakariečius.

Marshallo planas skaičiais

Nuo 1948 m. balandžio 3 d. per 2 metus JAV pagal Marshallo planą Europai remti išleido \$8.325.720.000. Iš tos sumos apie 8% buvo išleista transporto reikalams, likusios dalies apie pusę buvo duota maisto produktams, o kita pusė žaliavoms ir mašinomis pramonei.

Daugiausia gavo D. Britanija — už 2.271.900.000 dolerių. Prancūzija — už 1.734.000.000 dol., Italija — 900.000.000 dol., Holandija — 775.30.000 dol., Belgija — 451.900.000 dol., Švedija — 78.700.000 dol. Vokietija pagal Marshallo planą yra gavusi gėrybių už 828.000.000, bet ji vėl mažiausia antra tiek yra gavusi iš JAV kitu keliu, t.y. per okupacinę valdžią. Tuo būdu daroma išvada, kad nugalėtosios Vokietija ir Italija iš nugalėtojos JAV yra gavusios mažiausia 2.500.000.000 dol. Neapsimoka kartais ir sumuoti priešą...

— BELGRADAS. — Jugoslavijos darbininkų unijos nutarė nutraukti bet kokius ryšius su Maskvos įtakoje esančiomis komunistinėmis unijomis ir sukurti kitą tarptautinę darbininkų organizaciją.

Iš plataus pasaulio

Šnipų tinklas Irane

Vienas pabėgęs rusų valdininkas Irano vyriausybės ir Vakarų atstovams Irane įteikė raštą, kuriuo atskleidžiamas milžiniškas špiūnų tinklas Irane. Jei Iranas visą gautąją medžiagą perduotų JTO, sakoma, būtų didelis ir daug ką atskleidžiąs pasaulinis skandalas.

Komunistų žūlas kalėjime

Atsisakęs atvykti duoti parodymų į atstovų rūmų komisiją, JAV komunistų partijos sekretorius Dennis gavo metus kalėjimo ir \$1000 baudos. Prašymas bausmės vykdymą atidėti buvo atmestas ir jis nugabentas į kalėjimą stačiai iš teismo. Prašymą bausmės vykdymą atidėti advokatas motyvavo tuo, kad Dennis esąs vienintelis žymus marksizmo teoretikas JAV ir kad jo aiškinimai būsių reikalingi liepos mėnesį, kai apeliacinis teismas spės 11 komunistų vadų bylą. 11 byloje tam pačiam Dennis gresia dar 5 m. kalėjimo ir \$5000 bauda.

JAV atsiųgina Čekoslovakams

Čekoslovakų vyriausybė pareikalavus JAV ambasados Prahoje tarnautojų skaičių sumažinti vienu trečdaliu, toks pat reikalavimas pasiektas Čekoslovakų atstovybės Vašingtone. Čia iš 33 tarnautojų liko 22. Be to, pareikalauta uždarinti Čekoslovakų konsulatą Čikagoje ir Pitsburge, kur yra stambios Čekoslovakų bendrovės. Generalinis konsulas New York'e taip pat uždarytas.

Britai atlygina tuo pačiu

D. Britanijos vyriausybė pranešė Vengrijos atstovui, kad atstovybės atache Nagy turi apiešti kraštą prieš arba tą pačią dieną, kai bus deportuoti iš Vengrijos trys Britų atstovybės tarnautojai.

Anglijoje maisto normavimas dar nebaigiamas

Maisto min. M. Webb pranešė gegužės 20, kad maisto normavimas bei kortelės atšaukiamos Tuo tarpu betgi dar palieka arbatos, cukraus, bekonos ir mėsos racionavimas. Arbatos norma savaitėi net sumažinama nuo 2½ iki 2 uncijų.

Prancūzų išlaidos karo reikalams

Rene Plevin, Prancūzijos krašto apsaugos ministras pareiškė, kad Prancūzija iš JAV šiais metais ginklais ir karo reikmenimis gausianti \$428.571.427.

Visas 1950 m. Prancūzijos karo biudžetas siekia \$1.380.000.000. Iš tos sumos \$392.000.000 skiriama kariškiams reikalams kolonijose, o ypač Indokinijos gynimui. Biudžetas priimtas 410 balsų prieš 180.

Čekoslovakijos kariuomenės vadas

Gilinant valymus, Čekoslovakijos kariuomenės vadas gen. S. Dragič, kuris pravedė armijos valymą, yra atleistas. Jo vieton paskirtas Jaroslav Prochaska. Tai buvęs geležinkelietis, kuris 1925 m. pabėgo į Rusiją.

sių, grįžo tik 1945 m. kaip politikus.

Vėlesnės žinios praneša, kad gen. Dragič ir jo pavaduotojai — gen. Bulander ir Borsky — suimti. Valymo metu dingę taip pat gen. K. Klapalek, gen. Z. Novak ir gen. Vicherek. Iš šių pirmas ir trečias karo metu buvo sąjungininkų pusėje, o 1948 m. parėmė komunistų pučą ir išliko. Koks jų likimas, tikrų žinių nėra. O čeki, juos prisimindami kartoją savo patarėlę: „Čin čertu dobre, pieklem se ti odměni“ (Daryk velniui gera — pragaru tau atsilypins).

Ta proga prisimintina, kad kiek anksčiau krašto apsaugos min. gen. Svoboda buvo pakeistas Čepicka, betgi dar gavo kuno kultūros ministerio ir premjero pavaduotojo postus. Vietoje Čepickos bažnyčių reikalų vadybos viršininku buvo paskirtas pagarsėjęs Fierlinger. Teisingumo min. paskirtas žiaurus komunistas Reis, grįžęs iš Maskvos.

Pakeitimų padaryta ir Slovakijoje, kur patikėtinių tarybos vietoj Husak paskirtas komunistas Bacilek, švietimo reik. įgaliotinis Novomesky pakeistas Sikova. Pakeitimai, kaip spėjama, ruošia kelią Stalino vietininkui Rokosovskio tipo. Juk kariuomenę turi kas nors vadovauti. G idabar ir krašto apsa. ministeris ir štabo viršininkas — civiliai.

— RIMOUSKI. — Didžiųjų gaisrų sunaikintiems Rimouski miestui ir Cabano miesteliui popiežius paskyrė 10.000 dolerių auką.

Clementis „nacionalistas“

Devintajame Slovakų komunistų kongrese Bratislavoje dartinis Čekoslovakijos užsienio ministeris V. Široky, kuris yra ir slovakių komunistų partijos galva, savo pirmąjį užsienių reikalų min. Clementį, kuris buvo nušalintas dar kovo mėnesį, bet dėl kurio „nuodėmių“ iki šiol buvo tylima, apkaltino „buržuaziniu nacionalizmu“ ir nukrypimu nuo komunistų partijos linijos. Široky tuo pačiu apkaltino ir taip pat nušalintąjį Slovakų penkmečio plano komisarą Gustavą Husak ir švietimo komisarą Laco Novomesky.

Kažin ar Clementis nesigaili nepaklausęs pasaulio spaudos balsų nebegrįžti Prahon, kai jis buvo Čekoslovakijos delegatas paskutiniuose JTO plenumo posėdžiuose.

Lenkų sąrgybų kuopos emigruoja

JAV Lenkų Imigracijos Komitetas pasirūpino darbo ir buto garantijas per 1500 lenkų sąrgybų kuopų nariams JAV zonoje Vokietijoje. Vien „Connecticut Tobacco Operation“ bendrovė davė garantijas arti 750 tremtinių. Daugiausia parėmė šį reikalą NCWC, kurios nariai yra ir Lenkų Imigr. Komitetas. Dokumentai į Vokietiją pasiųsti dar sausio mėn.

Kažin ar tikslu?

Buvęs Lenkų armijos II korpo vadas gen. Anders laišku kreipėsi į Kanados vyriausybę,

SPORTO ŽINIOS

Iš Toronto padangės

Lietuviai jauniai futbolininkai turėjo tris susitikimus, kurie gan nesekmingai buvo mūsų jauniams. Pirmasis rungtynes Vyties jauniai prieš Danfort pralose 1:2, sekančiose prieš East York 0:4 ir tik gegužės 23 d. prieš Mt. Dennis vienąjį laimėjo 3:2 (0:1). Paskutiniam žaidime lietuviams įvarčius pelnė H. Paukštys 2 ir A. Smolskis 1. Be šių vyrų klubų komandose dar žaidžia: P. Gvildys, V. Štuikis, D. Laurinavičius, V. Šimkinavičius, P. Dauginis, Klevinas, A. Šimkus, V. Petraitis ir R. Vėlyvis.

Taigi mūsų jauniams pradžia buvo gana nesekminga, bet jie nenustvilia ir ateityje tikisi smarkiau pasispausti. Šio turnyro I-rate jiems dar teks žaisti prieš Shamrocks ir West End klubų vienetus. Vėliau mūsų jauniai žada dalyvauti Ontario ir City Cup varžybose. Tenka džiaugtis, kad iš jaunųjų tarpo atsirado gražus entuziastų būrelis, kuris gali išaugti į stiprų, pajėgų vienetą Toronto. Šiuo metu jaunieji pasigenda gero autoritetingo vadovo, kuris būtų spiritus movens jaunam dar neprityrusiam vienetiui. Į tai Vyties klube vadovybė ir senjorai turėtų atkreipti dėmesį ir padėti jauniems.

Senjorų klasės turnyre įvyko poros savaičių pertrauka. Žaidimai prasidės tik birželio mėn. Bet per šį laiką tęsis vieno min.

Žmogaus laisvių charta

JTO Žmogaus teisių komisija gegužės 18 d. pagaliau priėmė žmogaus teisių konvencijos projektą ir pasiuntė jį Ekonominėi ir Socialinei Tarybai, kad šį patiektų plenumo susirinkimui. Komisijos pirmininkė p. Roosevelt pareiškė, kad tai gera pradžia kovos dėl žmogaus teisių kelyje, bet esą pavojaus, kad Sovietų Sąjunga, kuri komisijos darbuose nedalyvavo, jo nepriimsianti.

Konvencijos pagrindiniai nuostatai yra 5:

1. Kiekvieno asmens gyvenimo teisė yra apdrausta įstatymų.
2. Niekas negali būti kankinamas, nežmoniška ir pažeminančiai traktuojamas ar taip baudžiamas.

Vokiečių bažnyčia prieš komunistą

Vokietijos katalikų vyskupai išleido bendrą ganytojinį laišką tikintiesiems, kuriame primena, kad tie tikintieji, kurie laisvu noru prisidės prie komunistų partijos, neturės teisės priimti sakramentų, o tie, kurie laisvai dirbs komunistinės propagandos darbu, bus ekskomunikuoti. Nurodė komunistinės doktrinos antireliginį pobūdį, vyskupai pareiškė, kad šiuo savo priminimu jie nari palaiykty tikėjimo grynumą. Net ir Brandenburgo evangelikų pastorių konferencija išleido atsisakymą, kuriame sakoma, kad valstybė neturi jokios teisės savo piliečiams uždėti filosofinių doktrinų prieštaraujančių jos piliečių sąžinės bei religiniams įsitikinimams ir kad prievarta verst jaunimą priimti klaidingą mokslą yra nuodėmė.

Kristaus kančios vadinimai

Oberammergau, Bavarijoje, prasidėjo užpraeitą savaitę. Vakarų spauda vis dar neužmiršta kad daugelis artistų buvę naciai.

— SAARBRUEKENAS. — Nesenai pasirodė nauji pašto ženklai išleisti paminėti dviem didelėms vokiečių katalikų asmenybėms — kun. Adolfui Kolping ir vysk. Keteler, kurie abu pereitame šimtmečiuose pasižymėjo socialinėje veikloje.

— LAKE SUCCES. — Prancūzų delegacija JTO paprašė paramos 10-20 moterų, dabar esančių Paryžiaus ligoninėse, su kuriomis vokiečiai naciai buvo darę kažkokius eksperimentus ir kurios į normalią padėtį negrįžta. Tai esą politinės pabėgėlės, kurios grįžti į namus nenorinčios ir Prancūzų jų nenorį deportuoti, bet nesilaikyti turį prievolės jas išlaikyti.

nuso varžybos dėl Campbell taurės, kur susitikus stipriausi futbolo vienetai Toronto. Vyties senjorams mieliai sutiko tikiškai hamiltoniečiai futbolininkai Tėvelis ir Kudaba. Kol kas šių pirmenybių padėtis atrodo šitaip:

Lentelėje nurodoma: 1. žaistų rungtynių skaičius; 2. Laimėtų rungt. skaičius; 3. Pralaimėtų rungt. skaičius; 4. Lygiomis baigtų rungt. skaičius; 5. Įmuštų įvarčių skaičius; 6. Įleistų įvarčių skaičius; 7. Bendras taškų skaičius:

Masey Harris	4	3	0	1	13	2	7
Tartans	3	3	0	0	14	1	6
Lithuanica	3	2	0	1	6	3	5
Dentonia	4	2	1	1	5	6	5
Oshawa	6	1	3	2	6	16	4
Hungaria	3	1	1	1	7	7	3
Commodores	3	1	1	1	3	7	3
7000 Club	3	1	2	0	6	6	2
Mimico	3	1	2	0	3	7	2
Avro	5	0	3	2	2	8	2
Stewarts	3	0	2	1	0	2	1

Victoria Day proga Toronto Municipal Sp. stadijone susitiko anglų International vienuolikė su Ontario All-Stars komanda Lengvai laimėjo svečiai pasekme 4-1.

Birželio 14 d. tame pat stadijone susitiks dvi stipriausios anglų komandos: International ir Manchester United. Futbolo mėgėjai turėsite progos pamatyti aukštos klasės žaidimą. Rungtynės prasidės 19 val. 30 min.

J. Žg.

St. Catharines, Ont.

Paminėta Motinos Diena

Lietuvių kolonija čia nedidutė, negausu taip pat nei menininkų nei kultūrininkų, kas galėtų šį tą efektingesnio surengti, bet ir turimomis jėgomis stengiamasi nepraleisti neatžymėtos jokios šventės, neparodžius, jog ir tame Niagaros pusiasalyje kampelyje lietuvių gyvenama ir veiklama.

Gegužės mėn. 7 d. lietuvių kolonijos komitetas surengė Motinos Dienos paminėjimą. Minėjimas pradėtas pamaldom už lietuves motinas Sv. Kotrynos Aleksandrietės bažnyčioje. Tai proga, pritaikytą pamokslą pasakė Tėėvas Juvenalis Liauba O.F.M., vaizdžiai atidengdamas lietuvių motinos reikšmę amžių bėgyje.

Pasibaigus pamaldoms, visi rinkosi į "Athletic Club" salę tęsti antrąją minėjimo dalį. Čia minėjimą atidarė pirm. Vincas Paviličius ir pakvietė į garbės prezidiumą — p. Dainorienę, p. Palujanskienę, p. Platakienę ir Tėvą Juvenalį Liaubą O.F.M. Ši oficiali dalis buvo baigta trumpa pirmininko kalba.

Toliau ėjo vietos pajėgų me-

ninis pasirodymas. Labai vaizdžiai ir jausmingai (gal kur trūko techninių dalykų) buvo išpildytas montažas — "Vargų Mokykla". Vaidmenius atliko: p. Gverzdienė, Dalia Palujanskaitė ir Kęstutis Dainora.

Po to, Dalia Palujanskaitė ir p. Jonušienė padėklamavo po du eilėraščius, pritaikytus motinai ir jos sielvartui.

Pabaigai p. Vincutė Mickevičiūtė ir p. Gverzdienė žavėtinai išpildė duetą. Padainavo "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" ir "Aš atsimenu namelį". Apilodimentams griudžiant dainininkės buvo priverstos dar kartą išeiti į sceną ir padainavo "Lietuva brangi". Minėjimas užbaigtas Tautos Himnu.

Norėtųsi dar priminti, kad visam minėjime bene labiausiai visų dėmesį patraukė mažytė, 4 metų, Dalia Palujanskaitė.

Tai nepaprasto meniškumo kūdikis, kuri kiekvieną kartą žavi visuomenę savo programiniiais išpildymais. Ir dabar, jos padėklamuoti du eilėraščiai su artistinėmis manieromis, kiekvieną verčia sutikti, kad tai tkras talentas, kuris jos gyvenimą turėtų apšviesti tik scenos rampos šviesomis.

Vac. Venckus.

Sudbury, Ont.

— KLB apyl. valdyba birželio mėn. 11 d. St. Anne's salėje ruošia šokių vakarą. Birželio 18 d. toje pat salėje bus minima Genocido diena.

— Gegužės 14 d. Sudburio lietuvių kolonijoje pirmąją Sv. Komunijų priėmė Rūtelė Petrėnaitė. Ji vienintelė tą dieną kreipė visų dėmesį. Jai į bažnyčią einant net kitataučiai atkreipė dėmesį į ją ir puošnų jos apdarą. Kartu su ja Sv. Komunijų priėmė jos mamytė ir keletas kitų. Per pamaldas kun. V. Skilandžiūnas pasakė gražų pamokslą, primindamas, kad pirmosios Sv. Komunijos diena kiekvienam palieka ne išdildomą įspūdį.

Tą pat dieną per pamaldas buvo surinkta virš 20 dol. vienai į vargą patekusiai šeimai. Tai yra gražus solidarumo ženklas tiek iš kunigo - kapeliono, tiek iš tikinčiųjų pusės.

— Dalis senųjų sudburiečių lietuvių nuosirdžiai atjaucia mūsų tautos nelaimės ir noriai prisideda prie kovos už mūsų tē-

vynės išvadavimą. Pav., kada buvo paskelbtas vėjus Tautos Fondui, senas Kanados lietuvis K. Sagaitis pats atėjo pas KLB Valdybos išdalininką ir įteikė jam 5 dol. auką, linkėdamas valdybai sėkmės tame kilniame darbe. O yra ir tokių senų lietuvių, kurie pinigų aukoja mūsų tautos budeliams. J.V.

PAIEŠKOJIMAI

— Vandos Vainoraitės — Lebedžiūnienės, gyvenusios Vokietijoje, ieško sesuo Ona Vainoraitė - Čepas, gyv. 6948 So. Campbell, Chicago 29, Ill. USA ir pusseserė Bronė Žilytė, gyv. 128 Crawford St., Toronto, Ont. Canada.

Dantistas

Dr. Chas. OKUN

838 Dundas St. W. Toronto (kampus Euclid Ave).

Prima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

Stratford, Ont.

Domės dailidėms ir staliams

Stratfordo mieste nuo seniau gyvena kelios lietuvių šeimos ir pavieniai, visi tremtiniai. Jų sugyvenimas gražus. Miestas turi 20 tūkstančių gyventojų. Guli ant gražios Avon upės krantų. Stratforde šiais metais statoma daug naujų namų. Tai geri dailidės, staliai gali lengvai gauti darbų prie namų statybos. Moka į valandą \$1—1.25. Turi truputį mokėti anglų kalbos. Moterims taip pat galima gauti darbo hoteliuose, ne-

ryklose, ir audyklose. Mokytojų centų į valandą.

Kambaryje darasti pavieniams lietuvių šeimoms — sunkiau, nes ir butus padeda sustatyti lietuviai kun. V. Rudzinskis, gyvenąs 96 Huron St. tie, kurie neranda darbo miestelėnuose, gali pamėginti Stratforde. Mažam mieste daugiau galima suturpinti ir pragyvenimas pigesnis. Oras sveikas — vanduo, gamta, nėra dūmų. Vietos lietuvių gyvena gerai ir jau turi visi samtaupų.

T. V.

Nauji Kanados lietuviai

Gegužės 19 d. į Kanda iš Bre-

1. Gedgaudas Edv.
2. Reinartas Artūras
3. Baliūnas Juozas
4. Kongos Maria
5. Kongos Reta
6. Niunevienė Birutė
7. Niuneva Violeta
8. Meškauskas Petras
9. Meškauskas Leonas
10. Raveikaitė Ona
11. Žalkauskas Ada
12. Jaguškauskis Marijonas
13. Levickas Vladas
14. Hozneris Vilna
15. Karemekaitė Kostė
16. Asoklis Kazys
17. Dambrauskas Jonas
18. Dambrauskas Elena
19. Dambrauskas Irena
20. Kežinaitis Antanas
21. Mankauskas Kazys
22. Mankauskas Kazė
23. Mankauskas Birutė
24. Paliulis Jonas
25. Paliulis Uršulė

Z. Jackevičius, grįžęs į Sudburį iš Toronto, kur praleido atostogas, papasakojo tokį nuotykių. Jis Toronte su savo bičiuliu P. Masioniu užėjo į vieną įstaigą. Ten juos sutiko dideliais ūsais tarnautojas ir ėmė šnekėtis. Jiems buvo sunku susikalbėti angliškai. Tada tas tarnautojas ėmė teirautis, kokios jie esą tautybės. Jie pasakė esą lietuviai.

— Kalbėkim lietuviškai, — nusijuokė jis. — Argi manęs nepažįstate? — tęsė jis toliau.

Kaip keliavau į Lietuvą

— Esu nuo Tauragės. Juk prieš 3 metus visi laikraščiai rašė apie mane.

Pasirodo, kad tai p. Simoška, dar prieš Pirmąją Pasaulinę karą atvykęs į Kanadą. Jis buvo uolus "Laudies Balso" skaitytojas. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui jis nutarė vykti į Lietuvą pasižiūrėti, kaip ten dabar atrodo prieš bolševikų tvarkos ir atsiimti broliui paskolintus 6000 dol. Kanadoje bolševikų atstovybė jam vijos nedavė. Jis nutarė, kad čia nekokie atstovai ir išvažiavo į Prancūziją. Paryžiuje vėl ėmė lankytis į bolševikų atstovybę, bet vizos davimą jam vis atidėliojo ir atidėliojo. Taip belaukdamas vizos jis Paryžiuje pragyveno tris metus. Kada pagaliau pritrūkęs kantrybės jis griežtai paklausė ar gaus vizą ar ne, jam pažadėjo duoti vizą vykti Lietuvon tik per Odesą.

Išitikinęs kuo visa tai kvepia, pasakęs jį adresu riebių rusišką žodį, bėgte išbėgo iš atstovybės. Likusio Kanadoje brolio padedamas, jis galėjo sugrįžti atgal. Iki nepasikeis laikai, į Lietuvą nuvažiuoti nebesitiki. Dabar jo visi šaliniai: ir komunistai ir visi kiti lietuviai. Nors brangi pamoka, bet vertinga.

J. V.

LIETUVIŠKA AVALINĖS

TAISYMO DIRBUVE —

PARDUOTUVE

Naujausios mados.

Priėmamos kainos.

Sav. IGNAS ASTRASKAS

1414 Dundas St. West. Toronto

Tel. KE 3931.

BR. BUKOWSKA, R. O.

AKIU SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sekmadienais pagal susitarimą

55 St. John's Rd., W. Toronto.

(kampus 94 Laws St.)

Tel. LYndhurst 0052

AKIU SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akiai defektams. Ištrina akis nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą.

Kalba slavų kalbomis.

470 College St. W. Toronto

Tel. RA 3924

IVAIRENYBĖS

Ar greit važiuosim į mėnulį?

John Hopkinso universiteto prof. Gibson savo referate JAV fizikų draugijai pasisakė dėl pasirodantių balsų apie galimybes tarpplanetinio susisieki-

mo. "Aš neinvestuočiau pinigų į akcijas bendrovės, kuri pasiryžtų suorganizuoti keleivių susisiekimą su mėnuli", pareiškė jis. Tiesa, šito reikalo įvykdymo principai yra žinomi, tačiau jų pritaikymo techniška konstrukcija — tolimes ateities reikalas.

Savo mintį prelegentas iliustravo tokiu pavyzdžiu.

Pav., inžinieriai sumano pastatyti raketinį lėktuvą kelionei į mėnulį, kuris galėtų pakelti 50.000 svarų krovinio. Jau vien, kad pakilti nuo žemės, tokiam lėktuvui reikėtų visos serijos raketinių varyklių. Visa tai lėktuvo svorį pakeltų iki 10.000 tonų. Reikėtų įmontuoti deguo-

nies tanką bent 250.000 kubinių pėdų talpos, o be to, dar atatinamą tanką su vandeniliu. Esą ir šitokio "krovinio" neužtektų, jei būtų norima, kad lėktuvas nusileistų ant mėnulio ir paskui vėl galėtų nuo jo atsiplešti ir grįžti į žemę. To esą užtektų tik apskristi mėnulį ir ant jo nenu-tūpus grįžti žemėn ir varomosios medžiagos dar vos užtektų, kad jis galėtų sulėtinti nusileidimą, kad nenukristų ir nesuskulėtų.

Lėktuvui skrendančiam greičiau už garą, pastatyti geriausiai tinkama medžiaga esąs titanius lydinys, nebijąs didelių temperatūros pasikeitimų, kurio tyrimai vyksta Kalifornijos technologiniame institute.

"Falšyvi" tituluotieji

Kaip praneša vakiškasis "titulų ir garbės archyvas" (Deutscher Adelsarchiv) ir vokiškasis almanachas, kuris vadinamas "Deutsche Adelstafel", esą, paskutiniu laiku yra demaskuota Vokietijoje apie 700 "falšyvių (netikrų) kunigaikščių, grafių, baronų ir kitokių tituluotųjų.

Tuos titulus jie pasisavinę ir klastotus dokumentus susidarę paskutiniu "sumišimo metu".

Minimas archyvas randasi Vokietijoje, Wrisbergholzen pi-lyje, netoli Hanoverio. Jis yra išleides ir almanachą "Deutsche Adelstafel".

Žinoma, kyla klausimas: ar gi šiais demokratiniiais laikais dar gali kę nors priduoti tokie titulai, kaip: grafai, baronai, kunigaikštis arba priesagėlė prie pavardės "von"? Juk eilė tokių "von", pagal Niurnbergo teismo sprendimą, pakibo kartuvėse...

Ar atsimeni?

Sentimentalumas moters vienas ryškiausių bruožų. Dažnas žalias lapelis ar mėnulio spindulys jai sukelia eibes romantiškų prisiminimų, išsauka svajones, ilgesį gražių laikų.

— Atsimeni — sako vyrui — juk ir tada, kai pirmą kartą susitikom, taip pat žydėjo alyvos, visur kvėpėjo...

Bet vyras užsiėmęs bištekū, kurio nepauna peilis, ir prikimšta burna tik burbuli, net nesuvokęs gerai, ką:

— Atsimenu.

— Atsimeni, kai vaikščiojom

visą valandą ir tu negalėjai

akių atitraukti nuo manęs?

— Atsimenu, — taria vyras

neatitraukdamas akių nuo bi-

štekū ir kąsdamas duonos.

— Atsimeni, kokia buvau

tada sukenelė?

— Raudona, — sako vyras,

įsipildamas raudono vyno.

— O, ne! Žydria aksomine.

Tu tada dar pasakei, kad suk-

nelė yra mano akių spalvos...

— Aha, — numykia vyras,

ruošdamasis krapštyti dantis.

— O atsimeni savo pirmuo-

sius žodžius, kuriais mane pra-

kalbina?

— Palik mane ramybėje, —

burbuli vyras.

— Ne tiesa. Tu pasakei: "Pa-

nele, esi tikras pavasaris" ir

paprašei, kad susitiktumėm.

— Ar galiu tavęs paprašyti,

leisti nors ramiai paskaityti

laikraštį?

Oj, kaip tu pasikeitė! O se-

niau sakydavai, kad be manęs

daugiau nieko nematai.

— Ach! O dabar be tavęs

nieko negirdžiu.

— Cinikas! O aš įtikėjau ta-

vo meile. Ach, kokia buvau

kvaila!

— Hm, nei kiek nepasikeitėi,

— taria nedėkingasis ir nejuo-

kais įsikniaubia į laikraštį.

Nesuprasta žmonelė tyli ir

viena sau pasaksta prisimini-

muose. Naujai svajonėse per-

gyvena visus praėjusius pava-

sarius, mėnesius, naktis, ro-

mantiškus prisipažinimus, gla-

monėjimąsi, pabučiavimus...

— Atsimeni, — klausia užsi-

svajojus ir pamiršus, kad už-

gauta, — tą vakarą pajūry?...

Buvai toks mielas...

— Na ir ką?

— Taip ilgai bučiavai...

— Kaip, kaip?

— O, tai buvo puiku, stebuk-

linga. Atsimeni?

— Bet aš su tavim niekad ne-

buvau pajūry, — sako jau su-

šnervinžs vyras.

Gal ir ji apsiriko?...

Drovus vaikas

Mokytojas aiškina pasaulio šalis ir tikrindamas, kiek vai-

kai suprato, klausia:

— Na, Jonuk, tau priešais

šiaurė, dešinėje rytai, kairėje

vakarai, o kas yra užpakalis?

— ...Kad gėda pasakyti,

pone mokytojau...

Fizikos pamokoj

Mokytojas, išaiškinęs, kad nuo šaltio daiktai traukiasi, sako:

— Na, Jonuk, pasakyk pa-

vyzdį.

— Pavyzdžiui, žiemą diena

trumpesnė negu vasara.

VESTUVĖS

gyvenime būna nedideli, todėl nuotraukom pasirinkit tik savo

LUNA foto studija

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717

Palyginus kokybę — pigiausias kainos Toronte.

PETRAS KAIRYS

MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVE ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — Tel. WA 0062

Visi miltai tautiečiai maloniam kviečiamai ašlamkyti.

— Puikus ir geras komercijinis —

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus,

ūkius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.)

Telefonai:

Istaigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone.

Čia jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarimą.

Lietuviams tarpininkauja ir kalbina pagalbą teikia

BR. SERGAUTIS

NAUJAI ATIDARYTA

MOTERŲ RŪBŲ SIUVYKLA

Gražus darbas

Fortune Ladies Wear

789 Queen St. W. Tel. WA 1943.

Siuvami sijonai, blusės, suknelės, vestuviniai rūbai.

Kas nori namus arba bizni

pirkti arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą.

Kalbame lietuviškai — klauskite Peter.

REAL ESTATE BROCKER JOSEPH GREEN

933 Bloor St. West. Toronto, Ont. Telefonas LA 4817

KAZYS ARDAVIČIUS

LIETUVIŠKA RŪBŲ SIUVYKLA

Ivairūs užsakymai atliekami pagal naujausias Euro-

pos ir Kanados madas. Kainos priimanos.

828 DUNDAS ST. WEST. TORONTO, Ont.

KIRPĖJAS

JONAS JOTAUTAS

932 Dundas St. W. Toronto, Ont.

— prieš lietuvių bažnyčią —

Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.

Išskyrus pirmadienius. Telefonas: WA 9674

Dėmesio!

LAIKRODININKAS

Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi

TORONTO, Ont.

Pabaltiečiai minės bendrą
birželio 14 — 15 d.

Paskutiniame Baltų Federacijos Valdybos susirinkime gegužės 26 d. buvo pranešta, kad minėjimas įvyks birželio mėn. 18 d. 4-tą val. po pietų United Church salėje Bloor - Huron St. kampas. Minėjime kalbės Toronto universiteto rektorius p. Smith ir kiti įtakingi asmenys iš Kanadijos.

Programa susideda iš dviejų dalių: pirmojoje dalyje bus prkalbų Baltų Federacijos pirminko gen. konsulo p. Gylis ir garbės svečių bei atskirų tautų atstovų: antrąją dalį sudarys meninės pajėgos iš latvių, estų ir lietuvių bendruomenių. Lietuvių, estų ir latvių tautiniais drabužiais ir skautais šitame minėjime dalyvaus. Bendra deklaracija bus programoje išspausdinta anglų kalba. Ponas Saarniit, estų dailininkas, kaip ir pernai taip ir šiemet, sutiko padaryti šitos programos viršelį.

Liet. Kat. Moterų Sąjungos
susirinkimas

Birželio 2 d., penktadienį, 8 val. vak. parapijos salėje šaukiamas Liet. Katalikų Moterų Sąjungos metinis Toronto skyriaus susirinkimas.

Visas narsės ir prijaunčias malonias kviečiame atsilankyti. Skyriaus Valdyba.

Lankėsi pas Toronto
vyskupą

KLK Kultūros Draugijos vadovybė šiomis dienomis lankėsi kurioje ir kalbėjosi su J. E. vyskupu aktualiais Kanados lietuvių katalikų reikalais.

Du lietuviai gavo stipendijas

Gegužės 26 d. "The Globe and Mail" spausdina sąrašą stipendijų "Ontario College of Art" studentams. Jų tarpe yra ir du lietuviai, gavę O'Keefe stipendijas, būtent, trečių metų studentė Elena Zebrauskaitė ir pirmų metų studentas Vincas Vaitekūnas, laimėjęs stipendiją vienas iš keturių iš 200 kandidatų.

Taigi, pasiryžėliai nugalėti visas kliūtis, o parodę gabumų gauna ir paramos. Esam tikri, kad pradžia jiems buvo tikrai sunki, tačiau galim džiaugtis ir juos sveikinti, kad tolimesnės studijos bus lengvesnės.

Išleistas mokytojų
memorandumas

Tremtinių mokytojų komisija, sudaryta iš lietuvių, estų, latvių, ukrainiečių, lenkų ir jugoslavų mokytojų atstovų, jau įteikė Ontario Švietimo Ministeriui memorandumą tremtinių mokytojų kursų ir profesinio darbo reikalui.

Daugėja lietuvių

Lietuviai, atidirdę darbo sutartis įvairiose Kanados vietovėse, vis labiau susispyčia į žymesnius lietuvių centrus. Paskutiniomis dienomis labai daug naujų lietuvių yra suvažiavę apsigyventi į Torontą.

Iš lietuvių inžinierių veiklos

Neseniai išrinktoji Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos, Toronto skyriaus valdyba pareigomis pasiskirstė šitaip: inž. J. Šližys — pirmininkas, inž. J. Dragašius — vice-pirmininkas, inž. A. Šalkauskas — sekretorius, inž. L. Stankus ir inž. St. Kryževičius — nariai. Valdybos būstinė: 53 Hewitt Ave., Telef. ME 8760.

Toronto mieste ir Ontario provincijoje gyvenę lietuviai inžinieriai, kurie skyrėsi sgrausose dar neužsiregistravę, valdybos prašomi užsiregistruoti nurodytu adresu.

Gegužės 28 d. Toronte inžinieriai turėjo svečių iš JAV. Atvykęs su skautų ekskursija prof. inž. St. Kolupaila torontiečiams lietuviams inžinieriams padarė įdomų pranešimą.

PADEKA

KLMB Toronto apylinkė už stambią auką mūsų vedamam vaikų lopšeliui nuosirdžiai dėkojame.

Nekalto Prasidėjimo
Seserys Toronte.

A. Dvarionienei ir šeimai skaudaus liūdesio valandoje, mirus mylimam vyrui, tėvui ir žentui

a. a. Antanui Dvarionui,

giles užuojautos reiškia

Toronto Lietuvių Studentų Sąjunga.

Antanui Dvarionui

mirus, p. Dvarionienei ir šeimai reiškia gilią užuojautą

K. ir Z. Orantai.

Šaunus Toronto skautų parengimas

Atžymėti dviems skautiškos veiklos metams, Sekminių proga Toronto tuntas erdvioje Jarvis Collegiate salėje surengė viešą Čikagos — Toronto lietuvių susitarimo vakarą.

Pradžioje sk. vytils J. Kuprevičius lūpine armonikele pavaizdavo mūsų skaudesnių pergyvenimų laikotarpius. Sesės, jūros skautės su dainomis pasirodė Baltijos pajūryje. Sktn. S. Kairys smuiku solo išpildė kelis klasikinės dainas. Šarkauskaitė padainavo dvi lietuvių kompozitorių dainas solo. Smuikininkai ir solistai akomponavo p. D. Rautens. Toliau akordeonu duete psktn. D. Zurbickaitė ir jūr. sk. A. Žibokas išpildė sunkoką Franz von Supp-er uvertiūrą "Poetas ir ūkininkas". Programa buvo baigta p. Jagėlos režisuotu nuotaikingu vaizdėliu "Po laisvos tėviškos dangum". Čia tautiniais rūbais pasipuodę skautės ir skautai gamtos prieglobstyje pasireiškė su dainomis ir tautiniais šokiais.

Programos metu, gal kiek per tyliai, bet šiaip gerai konferavo Jesinevičiūtė. Jau programai pasibaigus, kiek pavėlinę atvyko iš Čikagos laukiamieji ekskursantai su prof. S. Kolupaila priekyje. Tuntininkai H. Stepačiūnai pristatė.

Jau programai pasibaigus, kiek pavėlinę atvyko iš Čikagos laukiamieji ekskursantai su prof. S. Kolupaila priekyje. Tuntininkai H. Stepačiūnai pristatė.

Med. Dr. Antanas Barkauskas

Neseniai atvyko į Kanadą iš Anglijos ir apsigyveno Toronte. Dr. Barkauskas D. Britanijoje yra išlaikęs gydytojas privatomus egzaminus ir dirbęs medicinos gydytojo darbu. Atvykęs į Torontą — taipogi dirba savo profesijos srityje.

Dr. Barkauskui ir jo šeimai linkime sėkmės ir gražaus įsikūrimo Kanadoje.

Jungtuvės

Toronto lietuvių parapijos bažnyčioje praėjusį šeštadienį susitokė keturios poros: Stasys Kavaliauskas su Albina Dubininkaitė, J. Žikas su M. Dubininkaitė, Leonas Bučinskas su Anelė Mickevičiūtė ir inž. Vytautas Jasulaitis su Albina Maliukevičiūtė. Inžinierius Jasulaitis gyvena JAV ir savo žmoną numato artimoje ateityje išsikviesti pas save.

Išnuomojami kambariai

High Park rajone, 2 min. nuo Roncesvalles, centrinis šildymas, koridorinė sistema, sutarus bus leidžiama naudotis virtuvėmis. Teirautis KE 3491.

Katalikų D-jos plečia veiklą

Kanados Katalikų Kultūros Draugijos susirinkimo nedidelio oratoriaus skaičiaus, kurios paskaitėsi reikiama darbas, o tik vėliau galima viešumon kaip platinti savo organizacijos. Ji susirinkusi pareigų metų spalio mėn. pabaigai.

visos Kanados. Pasistatęsi uždavinį plačia vago vėliau lietuvišką kultūrinį darbą katalikiškoje dvasioje, būdama tikra, kad jos užsimojimai atitinka didžiosios Kanados lietuvių visuomenės dalies nuotaikas ir kad savo užsimojimus ras tinkamo pritarimo bei paramos, ji savo veiklą pradėjo gruodžio mėn. išleisdama pirmą savo organo "Tėviškės Žiburių" numerį. Šį savo uždavinį ir dabar ji tebeatlieka dabarties sąlygose pirmuoju, ir apsitarkiusi bėgahuosius reikalus, nutarė savo jau suburtas ir išryškintas įgytas apjungti ir organizaciniais ryšiais. Tam reikalui buvo paruoštas laikinasis statutas, kuris aptaria Draugijos tikslus bei veiklos metodus ir numato visus organizacijos būdingus organus. Tarp kitko statutas numato, kad draugijos skyrius gali būti sukurtas kiekvienoje vietoje, kur yra bent 10 lietuvių katalikų, norinčių įsijungti į draugijos veiklą, o pavieniai ar

mažesniais skaičiais gyvenantiems numato kitas įsijungimo galimybes.

Draugijos Laikinoji Centro Valdyba, kuri veiks iki tol, kol suorganizuotų skyrių atstovų suvažiavimas išrinks naują, skyrių organizavimą nutarė pradėti nuo Toronto.

Penktadienį, gegužės 26 d., įvyko steigiamasis susirinkimas, kuriame susirinkusieji buvo supažindinti su paruoštu statutu, jį kiek paaiškinus buvo sudarytas narių steigėjų sąrašas, į kurį įsirašė 29 nariai ir išrinkta draugijos skyriaus organai — skyriaus valdyba ir revizijos komisija. Susirinkusieji taip pat buvo supažindinti su laikinuoju statutu pradedamo organizuoti Spaustuvės Fondo. Šis reikalas betgi plačiau ne diskutuotas, nes, atlikus visus paruošiamuosius darbus ir išaiškinus sąlygas, bus suaukštas tam specialus susirinkimas — jau ne draugijos, bet fondo narių, sutinkančių padaryti tam tikrus įnašus.

Susirinkimą baigiant trumpą pranešimą padarė "TŽ" redaktorius, tarp kitko kviesdamas visus talkon ypač torontiečių žinių rinkimo darbe.

Valdyba išrinkta 3 asmenų ir 2 kandidatų, bet pareigomis dar nepasiskirstė.

Julija Blūdžiūtė

išgyvenusi Toronte virš metų ir čia atlikusi darbo sutartį kaip tarnaitė, gavusi vizą, gegužės 25 d. išvyko pas tėvus į JAV. Atsisveikindami jos draugės ir draugai buvo surengę išleistuves. Julija priklausė Toronto ateitininkų kuopai ir būdavo uoli parengimų taktininkė. Vokietijoje ji studijavo Frankfurt a. Main universitete.

Mūrininkų kursų atidarymas

"Verslo" s-gos organizuojamų mūrininkų kursų atidarymas įvyko gegužės 21 d. parapijos salėje. Kursus atidarė "Verslo" valdybos atstovas J. Karka, pažymėdamas, kad "Verslo" s-ga nori tremtiniams padėti pereiti į praktiškesnius verslus ir geriau apmokamus amatus. Iš peties darbininkų perspektyvos Kanadoje yra kritiškos. Jie visad atsiduria pirmieji bedarbių eilėse. Kursų lektorius A. Adamavičius padarė pranešimą apie Kanados mūrininkų padėtį, užmokėstį, jų pareikalavimą ir tt. Lektorius išspėjo, kas bijo rankų sutepti cementu, kalkėmis tenepredate kursų lankyti. Į kursus įsirašė 40 vyrų. Kursai vyks po 6 val. 2 kartį savaitę. Kursantai praktiškai atliks mūro statybos darbą. Vėliau pramokys kursantams bus mokamas net atlyginimas atliekant praktikos darbus.

Pirmoji mūrininkų kursų teorinė pamoka įvyko trečiadienį gegužės 24 d. Mūrininkų kursų pamokos praktiškai vyksta savaitėje du kartus: pirmadieniais ir ketvirtadieniais 7 val. liet. klebonijos kieme.

Užsirašyti dar nevėlu. Kursai tęsis 2 mėn. Visos informacijos teikiamos "Verslo" s-gos būstinėje, 870 Dundas valgykloj. Tel. PL 7060.

Koresp.

Ieškoma sluvėja

mokanti siūti moteriškus rūbus. Skambinti redakcijai vakarais.

PIRKSIU

mažo formato FOTO KAMERĄ. Bėgyje savaitės pasiūlyt: Frank's, 149 Beatrice St., Toronto, Ont. Telefonas ME 8829.

Hamilton, Ont.

Gaisras po bažnyčia

Gegužės 14 d., prieš pat šv. Mišias lietuvių parapijos salėje spaudos kioske, tuo metu ten niekam nesant, kilo gaisras. Vaisa laimė, kad gaisras laiku žmonių buvo pastebėtas ir likviduotas.

Sudegė bei apdegė įvairūs žurnalai ir kai kurios knygos. Spaudos platintojams padarė virš 50 dol. nuostolių.

Parapijos klebono kun. Dr. I. Tadarausko rūpesčiu įsteigtas spaudos kioskas daug pagisartauja visuomenei.

"Pirmas Skambutis"

Gegužės 13 d. Hamiltono lietuvių dramų mėgėjų būrelis pirmą kartą visuomenei pasirodė tinkamai pastatytas su 3-jų veiksmų komedija "Pirmas skambutis".

Komedijos režisiorė — E. Darguvietytė — Kudabienė, rež. padėjėjas — Ant. Šalčiūnas, scenovaidis — A. Beibšienė, administratorius — Č. Mickūnas.

Komedijoje veikia: A. Stasevičius — turingas viengungis, E. Mickūnas — nusigyvenęs jo draugas, A. Šalčiūnas — pirmojo sūnėlis, mokslininkas, L. Baltrukonytė — jo žmona, A. Radzevičienė — žmonos motina, A. Sutkaitytė — jauna paryžietė, P. Šalna — paryžietis, V. Kvedaras — pirmojo tarnas.

Komedijos pastatymui reikalingą techniškąją darbą atliko Hamiltono lietuvių dramų mėgėjų būrelis.

Vaidinimas smagiai nuteikė pilną vengrų parapijos salę žiūrovų.

Hamiltono apylinkės lietuvių bendruomenės valdybos pirminkas p. K. Valaitis bendruomenės vardu padėjo režisieriams ir visam dramų mėgėjų būreliui už kultūrinį įnašą ir palinkėjo sėkmės ateitį.

Dramos mėgėjų būrelis neužilgo žada aplankyti ir Torontą.

Darbusis kolektyvas uoliai repetuoja "Vincą Kudirką".

Parapijietis.

Sukūrusius šeimos židinį, idėjos sesė

KAZIMIERĄ VINDASIŪTĘ ir p. VINČĄ GELŽINĮ.

nuosirdžiai sveikina ir linki džiaugsmingos ateities

Hamiltono ateitininkų kuopa.

Idėjos sesė **ELENĄ DOCKAITYTĘ** ir brolių **KOSTĄ ASTRAVĄ,**

sukūrusius ateitininkų šeimą, nuosirdžiai sveikiname.

Dievo malonė tebūnie su jumis!

Hamiltono ateitininkų kuopa.

Šeimos židinį sukūrus

SALOMEJĄ ANKUDAVIČIŪTĘ ir JONĄ ANDRIULI

širdingai sveikina ir linki daug laimės

Montrealio At-kų Kuopa.

Kanados žinios

J. E. Ottawos arkivyskupas

Aleksandras Vachon gegužės 16 d. Jo Šv. Pijaus XII paskirtas Tarptautinių Eucharistinių Kongresų Rengimo Komiteto pirmininku. Šio komiteto pirmininku yra buvęs Belgijos Namuro vysk. Heylen, miręs 1948 m. Iki šiol jo įpėdinis tebebuvo nepaskirtas.

Nemūsiškas dėmesys

Europai būtų neįprastas reiškinys, kad pereito šeštadienio dienraščio pirmieji ir eilė vildaus puslapių buvo užpildyti pranešimais iš arklų lenktynių — žmonių ir arklų atvaizdais, bei lenktynių nuotraukomis, pakeitusiomis pereitų savaitės Winnipėgo potvynio scenas. Skelbiami laimėtojai ir laimėjimai. Torontiečiai laikraščiai bugnijo, kad Ontario srityje 9 lošėjai laimėjo \$215.000. Matyt, laikraščiai turi intereso šios rūšies biznį reklamuoti.

Imperijos spaudos
konferencija

Šiais metais įvyks Ottawoją, birželio 8 d. Iš Anglijos atvyks 22 leidėjai ir redaktoriai.

ATVIRAS LAISKAS

Gerbiamas p. Redaktoriau, prašau neatsisakyti į Tamstos red. laikraštį patalpinti šį mano atvirą laišką:

Nuo š.m. gegužės mėn. 8 d. iš Delhi, Ont., Lietuvių Draugijos Pagalbos Klubu (Lithuanian Social Welfare Club) išstojau. Nuo tos dienos su klubo nutarimais ir darbais nieko bendro neturiu.

Su pagarba

Julius Stradomskis.

Toronte atidaryta prekybos
mūgė

Pirmadienį Toronte atidaryta trečioji Kanados tarptautinė prekybos mūgė, kurioje dalyvauja 34 valstybės. Šioje mūgėje pirmą kartą dalyvauja Ispanija ir Vokietija su savo gaminiams. Daugiau kaip 40 tūkstančių iš viso pasaulio prekybininkų bei amatininkų užpildė visus Toronto viešbučius ir čia išleis nemaža dolerių. Anglija šioje mūgėje užima didžiausią vietą ir vien tik įvairios mašinerijos skyriui yra investavusi daugiau kaip pusę milij. dolerių. Italiją atstovauja net 11 įvairiausių firmų, pradedant laikrodžiais ir baigiant langų stiklais ir akordeonais. Kanada šiais metais ypatingai yra atstovaujama tekstilės gaminiams net 70 įvairių firmų, kurios yra išstatę geriausius vilnos, medvilnės ir šilko gaminių. Mūgė bus atidaryta iki birželio mėn. 9 dienos ir publikai apžiūrėti bus leidžiamos tik trys dienos. Visos kito sėdienos yra skirtos grynai prekybininkams ir firmoms susipažinti. Šią trečią mūgę atidarė prancūzų ambasadorius Kanadoi Hubert Guerin.

Indėnų "Gandis"

Kuris, protestuodamas prieš baltųjų valdymą Kanadoje, badavo 72 dienas, badavimą nutraukė, pareikšdamas, kad toliau kovą tęsiąs kitais būdais. Per badavimo laiką jo svoris nuo 170 svarų nukrito iki 112 svarų.

— OTTAWA. — Medikų sąjunga jau pradeda kelti sveikatos draudimo reikalus Kanadoje.

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĖ — KALBINĖ PAGALBA

Surandame geresnį darbą. Tarpininkaujame namus perkant ir pardaviant. Parūpiname paslaugą ir apdraudę. Atstovaujame įstaigose ir įmonėse. Sudarome dokumentus bei patvirtintus vertimus. Giname lietuvių interesus Kanadoje ir kitose kraštuose. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę S. Amerikos bei Europos universitetuose

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494
Skyrius: 750 Dundas St. W., Toronto. Tel. WA 0006